

Ročník 3 / číslo 12
prosinec 2014

30,- Kč / 1,50 €
nebo výhodné předplatné

MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ HORY – ZÁPAD

Z obsahu:

Pivo a pivovar v Jáchymově
Čtěte na str. 18

Krušnohorské běžkařské výlety
Čtěte na str. 23

Legenda o Gutštokovi
Čtěte na str. 28

**Krásné a pokojné
vánoční svátky**

Časopis Luft vychází již tři roky

Vážení čtenáři,

čas neplyne proudem klidné řeky, ale letí, běží a skáče tempem krušnohorské bystřiny, a tak je před námi opět konec roku, pro tentokrát již 2014. S překvapením jsme zjistili, že od sametové revoluce uplynulo celých 25 let a žije mezi námi již jedna dospělá generace, která zatím poslední pokus rozvoje společnosti pod taktovkou komunistické ideologie nezažila. Sledování celospolečenského dění kolem nás utvrzuje v tom, že vysněná demokracie není žádný dar ze dne na den spadlý z nebes, nýbrž dlouhodobý proces se všemi problémy růstu, které ho cestou provázejí. Je to prostě určitý, asi nejpřirozenější a zatím nejspravedlivější stav existence lidské společnosti, jenž není konečný a vyvíjí se zároveň s ní. Zanedlouho nebudou v Evropě žít žádní pamětníci starých nebo na jiných principech postavených pořádků, zvedající varovný prst. Proto až budeme hodnotit a bilancovat rok 2014, nebudeme troškařka a zalistujeme i v historii staré 25, 65, 75 i 100 let. Určitě to má a bude mít pro nás svůj smysl a význam nejen v očekávaném roce 2015.

Existence našeho časopisu slaví tři roky trvání, ustálila se kvalita jak formy, tak i obsahu. Rozsah 32 stran tisku se stal běžným standardem, počet výtisků se pohybuje mezi 850 a 900 kusy. Postupně přibývajících čtenářů jsou ale převážně již mimo náš region. Roste také počet příspěvků, kteří se podílejí na pestřejším a zajímavějším obsahu. Současně fungování a rozsah se nám podařilo konsolidovat i po stránce ekonomické a při té příležitosti bychom chtěli poděkovat za drobnou finanční podporu Karlovarskému kraji, městům Boží Dar a Jáchymov. Nejsložitější

a nejnáročnější zůstává zatím doprava časopisů z tiskárny v Praze a v návaznosti na to časově náročná distribuce. Ovšem i v této oblasti pracujeme na vylepšení.

Na závěr bychom chtěli vlastně už tradičně poděkovat všem účastníkům našeho „luftáckého společenství“, dopisovatelům, distributorům, prodejcům, inzerentům, dalším podporovatelům a samozřejmě vám, čtenářům.

Dostatek vánočního klidu, pohody a novoročního optimismu všem Krušnohorcům bez ohledu na místo žití přeje

vaše redakce

Nabídka vánočního dárku: dárkové předplatné časopisu Luft na šest nebo dvanáct měsíců. Dárkový poukaz vám zašleme na základě vaší objednávky a finanční úhrady na náš účet

Z obsahu / Aus dem Inhalt

Duchovní sloupek: Vánoční slovo <i>Geistliches: Das Weihnachtswort</i>	3
Téma: Krušnohorské Vánoce <i>Thema: Weihnachten im Erzgebirge</i>	
Předvánoční čas v Jelení <i>Die Vorweihnachtszeit in Jelení</i>	3
Krušnohorské vánoční devatero <i>Es Neinerlaa – das Neunerlei</i>	6
Ze společnosti a kultury: Připomínka Jindry Konečného, občana z Horní Blatné <i>Kultur und Gesellschaft: Andenken an Jindra Konečný, einen Bürger aus Horní Blatná</i>	7
Ze společnosti a kultury: Zajímavé kulturní a sportovní akce v regionu <i>Kultur und Gesellschaft: Interessante Kultur- und Sportveranstaltungen in der Region</i>	8
Ze společnosti a kultury: Osobnosti Karlovarského kraje <i>Kultur und Gesellschaft: Persönlichkeiten des Bezirks Karlovy Vary</i>	9
Hory a lidé: Pro smrt si akademik Běhounek zajel do Karlových Varů <i>Gebirge und Leute: Nach dem Tod kam der Akademiker Běhounek nach Karlovy Vary</i>	10
Ze společnosti a kultury: Advent v Merklíně, Perninku a na Božím Daru <i>Kultur und Gesellschaft: Advent in Merklín, Pernink und Boží Dar</i>	12
Zapomenuté příběhy: Hans Soph – malíř a básník z Horní Blatné <i>Vergessene Geschichten: Hans Soph – Maler und Dichter aus Horní Blatná</i>	14
Aktuality: Generálka zpřístupnění důlního díla Mauritius <i>Aktualität: Generalprobe für die Zugänglichmachung der Grube Mauritius</i>	16

Aktuality: Vznikají filmy o krušnohorském podzemí <i>Aktualität: Es entstehen Filme über die erzgebirgische Untertagewelt</i>	17
Historie: Pivo a pivovar v Jáchymově <i>Geschichte: Bier und die Bierbrauerei in Jáchymov</i>	18
Sport: Rok spolu: každá cesta začíná prvním krokem <i>Sport: Ein Jahr zusammen: Jeder Weg beginnt mit dem ersten Schritt</i>	20
Sport: Areál Plešivec a zimní sezona 2014–2015 <i>Sport: Areal Plešivec und die Wintersaison 2014–2015</i>	21
Tip na výlet: Silvestrovský/novoroční pochod <i>Ausflugstipp: Die Silvester-Neujahrstour</i>	22
Pozvánka na krušnohorské běžkařské výlety <i>Einladung zu den Erzgebirgsskiausflüge</i>	23
Aktuality: Studenti Gymnázia Ostrov mapují příběhy diskriminace <i>Aktualität: Studenten des Gymnasiums Ostrov nehmen die Geschichten der Diskriminierung auf</i>	24
Recept měsíce: Zelnáky <i>Rezept des Monats: Krautpuffer</i>	25
Z naší přírody: Zázračný kořen, který má schopnost „srůst“ <i>Aus unserer Natur: Die Wunderwurzel mit der Fähigkeit „zusammenzuwachsen“</i>	26
Vážně nevázně: Odhalení patrona tratě Karlovy Vary – Johannegeorgenstadt <i>Ernsthaft unernsthaft: Enthüllung der Statue des Schutzpatrons der Eisenbahnstrecke Karlovy Vary – Johannegeorgenstadt</i>	27

**Ročník 3 / číslo 12
PROSINEC 2014**

MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ HORY – ZÁPAD
Registrace MK ČR E 20467
Vydavatel KRUŠNOHORSKÝ
LUFT, o.p.s.
IČ 29160154
Ředitel Jiří Kupilík

Sídlo - Adresa redakce
Komenského 299, 362 37 Horní Blatná
Kontakt tel: 602 415 187
E-mail: herzgebirgeluft@seznam.cz
www.krusnohorskyluft.cz

Bankovní účet 253184266 / 0300
IBAN: CZ53 0300 0000 0002 5318 4266
BIC: CEKOCZPP
Cena výtisku 30 Kč/ks
Předplatné pololetní
V místě distributora 150 Kč/6 ks
Poštou na doruč. adresu 300 Kč/6 ks
Do zahraničí poštou: 18 EUR/6 ks

Inzerce cena podle velikosti
a opakování tisku po dohodě
s vydavatelem 602 415 187
E-mail: herzgebirgeluft@seznam.cz

Redakční rada
Jiří Kupilík, Lenka Löfflerová,
Michal Urban, Pavel Andrš,
Karel Picura, Ulrich Möckel,
Eva Skalníková, Václav Kupilík,
Petr Mikšíček, Hanuš Hron
Foto na titulní stránce:
Lenka Löfflerová
Logo Lenka Michaluková
Kulturní programy Jana Picurová
E-mail: picu.japicu@gmail.com
Sportovní programy
Eva Hejtmánková
E-mail: hejtmankova.eva@seznam.cz

Distributoři
Potůčky – Lenka Štrauchová
Horní Blatná – Eva Chlumská; U Gity
Pernink – U Patrika, Květinářství
Pernink – benzinová pumpa
Abertamy – Lenka Löfflerová; U Březiny
Abertamy – Maso Zacharda
Boží Dar – Jitka Peřina; Konzum Čáda
Jáchymov – muzeum
Pstruží – Anna Heranová
Merklín – Hedvika Roznerová
Nové Hamry – hotel Schwarz, Infocentrum
Vysoká Pec – Iva Hüttnerová
Nejdek – Alena Veselá, lékárna
Nejdek – Trafika, Hotel Anna
Tisová – Kukačka
Myslivci aj. – Ivana Pečimúthová
Lesná – Mgr. Dana Waldsteinová
K. Vary, Krymská-cestovka – Z.Štréblová
K. Vary, Krajská knihovna – infocentrum
Ostrov, Dům kultury – Infocentrum

Další distributoři jsou vítáni!

Prodej – infocentra v obcích
Náklad 900 kusů

**Uzávěrka příspěvků do příštího
vydání měsíčníku je 7. 1. 2015.**

Vánoční slovo

„Nebojte se, hle, zvěstuji vám velikou radost, která bude pro všechny lid. Dnes se vám narodil Spasitel, Kristus Pán, v městě Davidově. Toto vám bude znamením: naleznete děťátko v plenkách, položené do jeslí. Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj mezi lidmi.“

Betlém v Rybné u Mynářů

Těžko vidíme do života každého z nás, ale těžko i uvěříme, že rok proběhne v klidu a bez starosti. Církevní rok končí a adventem vstupujeme do nového roku. Na rozdíl od světského silvestra a světského Nového roku začíná církevní nový rok narozením Božího Syna a vrcholí jeho smrtí

na kříži. Hrůza z lidského pohledu! Boží Syn se narodí v chudobě, vyrůstá v lidských podmínkách, prožívá všechno stejně jako my. Poznává ty nejlepší i ty nejhorší lidské vlastnosti. Bůh v tom vidí vítězství na Golgotě a jeho láska k člověku nikdy neskončí. První svědkové

jsou pastýři. Taková čitelná skupina, jež dokázala položit vlastní život za ubohé ovečky. Opravdový přítel, jenž dává a neočekává nic zpět. Přítel oveček, který svým ovečkám nevyčítá tvrdohlavost a neposlušnost. Ztracené ovce hledá a vrátí je do stáda. Boží Syn přichází k nám jako pastýř ke svým ovčím. Utěšuje nás: „Nebojte se. Dnes se vám narodil Spasitel.“

Svědky narození Spasitele, „pastýři“, nositeli a ohlašovateli zvěsti „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj mezi lidmi“ nejsme nikdo jiný než my sami. Poselství je pokoj mezi lidmi, ať jsme, co jsme. Ať nemáme stejnou víru, anebo v sobě nenosíme vůbec žádnou víru. Dopřát musíme to dobro a pokoj všem lidem, protože on nás miloval jako první. Rok končí. V nás zůstává mnoho zlého. Nevraživost mezi lidmi neutuchla, nenávisť a závist se pomalu stává lidskou vlastností a kvůli malichernostem působí rozpad vztahů v rodině, ve společnosti a i v církvi.

Zjednodušujeme složité otázky jako církevní restituce a z církve se dělá společenský nepřítel. Ať je to evangelická církev, katolická církev i ostatní. Tyto otázky nejsou tak jednoduché a je na nás, abychom se jako věřící modlili i za vedení církve a nikoliv je zatracovali. Církev tu bude vždy zvěstovat naději i uprostřed nelásky bez ohledu na to, jak se svět na ni dívá. Ať i letošní advent začne s přáním o pokoji mezi lidmi. Ať jsme nositeli adventního zvěstování pokoje v rodině, v kostele, v sousedství a i sami v sobě. Kristus Ježíš se o Vánocích dívá na svět dětskýma očima. Nevinnýma a bez předsudku. Nehledá u nikoho nedostatky, nýbrž „Pokoj lidem dobré vůle“.

Podle přísloví „jak na Nový rok, tak po celý rok“ přejí, ať vstupujeme do nového roku i s láskou k nepřítelům. Máme lepší svět, než si zasloužíme.

Bůh žehnej vám všem!

Bob Helekia Ogola
foto Jiří Kupilík

Předvánoční čas v Jelení

Advent a Vánoce. Jedny z mála křesťanských svátků, které se ještě většina naší společnosti snaží prožívat podle tradic a zvyků našich předků. Každou adventní neděli zapalujeme svíce na adventních věncích, zdobíme okna světly, pečeme cukroví, navštěvujeme vánoční trhy. A většinou tradičně trávíme také Štědrý den. O mnoha typicky krušnohorských vánočních zvycích jsme psali už v předchozích vánočních číslech Luftu. Tentokrát vám přinášíme například vánoční příběhy našich předků nebo pohled do krušnohorské štedrovečerní kuchyně.

Adventní doba se opět blíží. Dny budou kratší, večery delší. Právě v tomto čase se v myšlenkách často vracíme do ztracené vlasti.

Sníh přišel často velmi brzy. Tak brzy, že už na Dušičky jsme museli mít připravené lopaty, abychom se

vůbec dostali na hřbitov k hrobům našich blízkých. Čerstvé květiny byly v těch dobách nedostatkovým zbožím, takže se hroby zdobily květy umělými. K jejich výrobě se používal krepový papír, jenž byl za pomoci pletací jehlice zformo-

Krušnohorské Vánoce

Jelení, zima 1927

ván do tvaru růže. Hotové umělé růže nakonec vypadaly moc dobře. Sníh často už neroztál a zůstal ležet, takže zimy tady bývaly opravdu dlouhé.

Začátkem prosince se začínalo s pečením štól a my se tohoto okamžiku vždy už nemohli dočkat. U pekaře Ernsta Zettla si musel každý nejprve domluvit termín, kdy mohl donést štóly k upečení. Dnes si kladu otázku, zdali pekař Zettl při tom návalu práce, kterou musel v tak krátkém čase zvládnout, alespoň na chvíli zamhouřil oka.

Nejdříve bylo potřeba na struhadle nastrouhat mandle. Protože tehdy neexistovaly žádné kuchyňské přístroje, byla to poměrně náročná práce. A tak byla babička ráda, když jsme tuto činnost převzaly my, děti. A to i přesto, že jí bylo jasné, že přitom dojde k určitým ztrátám. Čím menší mandle byly, tím hůře se

totiž strouhaly. A tak jsme je občas nechali „zmizet“ ve svých žaludcích. Babička samozřejmě věděla, že budeme ochutnávat, a proto jich vždy nakoupila o něco více, než bylo potřeba. Každý rok před Váno-ci se u nás napeklo přibližně 15 štól těžkých tři libry. Toto množství nám vystačilo až do Hromnic. Všechno těsto se položilo na dlouhý stůl a přikrylo utěrkami. Štóly se tenkrát tvarovaly trochu jinak, než jsme zvyklí dnes. Kulatým dřívkem byl doprostřed těsta nejprve vytvořen zářez a teprve poté byla štóla vytvárována. V tomto zářezu bylo nejvíce másla, cukru a vanilkového cukru. Úžasná vůně, jež doprovázela naše těšení na nejhezčí svátky roku, se nesla celým domem.

Když bylo těsto připraveno, naskládala babička vše do nůše a odešla do vsi. Předtím mi však ještě řekla: „Přijď po vyučování

do pekárny a já ti povím, kdy budou štóly upečené.“ Po vyučování jsem tedy šla se svou kamarádkou Hildou Hannawaldovou k pekaři Zettlovi. Babička mi sdělila, kdy budou štóly hotové. a mým úkolem bylo vyřídít to doma. Rychle jsme tedy opustily pekárnu a motaly se v chodbě u vchodu. Zpupnost ale přinese jen zřídka něco dobrého, a to jsme měly na vlastní kůži okusit já i má kamarádka. Zprava i zleva byly na prknech naskládány upečené chladnoucí štóly. Jak jsme se tam jen tak motaly, já zakopla, a abych neupadla, udělala jsem krok do prázdna a šlápla přímo do ještě teplé štóly. Dovedete si představit, jak pak vypadala. Po původním tvaru ani památky, zato v těstě byla obtisknuta moje bota. Leknutím jsme úplně zkoprněly. Obě jsme v tu chvíli dostaly ten samý nápad „Hlavně rychle pryč“!

Dorazila jsem domů, vyřídila babiččin vzkaz a pro jistotu se vytratila, abych nebyla nikomu příliš na očích. Když pak vzal můj strýc „Beb“ velké sáně a chystal se jít štóly vyzvednout, zeptal se mě, jestli nechci jít s ním a pomoci mu. Nikdo mě však nemohl donutit k tomu, abych se v pekárně znovu objevila. Vymluvila jsem se tedy na spoustu domácích úkolů a s bolestí břicha vyčkávala příchod strýce a babičky.

Můj strach, že nás mohl někdo vidět, se nejdříve zdál zbytečný. Teprve při večeři se babička zmínila o té zničené štóle. Patřila zrovna Anně S., která byla v obci známá jako velmi svérázná žena. „V pekárně se paní Anna chovala velmi nehezky,“ říkala babička. Začalo mě tížit špatné svědomí, a tak jsem se babičce nakonec přiznala. Výsledkem byla středně těžká bouře. Dědeček hned ovšem vymyslel řešení: „Zítřka vezmeš jednu naši štólu, půjdeš za ní a omluvíš se jí.“ Tím přirozeně narazil u své ženy: „Já dám jednu svou dobrou štólu za to její divné cosi, co je tak vzešlé, protože vevnitř není kromě vzduchu, mouky a vody nic!“ Na moc nakynuté štóly se totiž pohlíželo s opovržením, protože to byla indicie, že v nich není příliš mnoho správných přísad.

Dodnes nevím, jestli se paní Anna S. někdy dozvěděla, kdo byl oním pachatelem. Moje kamarádka Hilda ani já jsme každopádně nic nevyzradily, ale po této události jsme její dům vždycky obešly velkým obloukem.

text: Anni Platschek-Rausche
(čerpáno z Neudeker Heimatbrief)
překlad: Lenka Löfflerová

Štědrý den v Jelení

Pro vánoční stromek šel tatínek do lesa vždy teprve na Štědrý den dopoledne. Protože pracoval v lese, měl také příslušné povolení. I když jsem se jen tak loudal za ním, bylo pro mě to brodění sněhem, houštím a křovím dost náročné. Tatínkovi totiž chvíli trvalo, než našel a uřízl stromček odpovídající jeho představám.

Čas ubíhal pomalu a já se již nemohl dočkat večera. Nejvíce jsem se, kromě příchodu Ježíška, v Jelení zvaného „Hansruperich“, těšil, až přijdou na návštěvu babička s dědou. A konečně jsem se dočkal. Snědli jsme sušenou tresku a já se co chvíli soursal k oknu, poodhrnul roletu trochu na stranu a přilepil

svůj nos na zamrzlé okno. Přes vzniklé okénko jsem pak konečně uviděl svět lucerny svých prarodičů, kteří procházeli nejdříve kolem domků Franze Daferzeffena a Fritze Borsta, než došli až k nám nahoru. Venku u dveří si dědeček nejprve setřásl sníh ze svých pevných dřevařských bot. Nejdříve

vešla do vyhráté světnice malými krůčky babička. Dědeček vždy ještě chvíli postál na prahu a prohlížel si náš vánoční stromček. Jeho oči se rozzářily a na jeho dobromyslné tváři se objevil výraz na něco se těšícího malého dítěte. Zpod vousů mu pak zaznělo: „No to je ale pěkný stromek!“

Já a můj bratr jsme babičce odjakživa říkali „mami“ (v Krušných horách bylo toto oslovení poměrně běžné, místo Grossmutter se říkalo babičkám pouze „Mutter“; pozn. redakce). Babička vždycky nejdříve musela popadnout dech, než mohla vyndat obsah tašky, v níž byl pletený šál, spodky, hra v kostky a hrst oříšků.

Později nám pak babička vyprávěla o svém životě v chudobě. Třeba jak jako mladá holka chodila paličkovat k sousedům, kde se alespoň někdy pobavila a zasmála. Když však nezvládla dodělat svou práci, neodvažovala se jít domů. To si pak sedla pod domem Friedelových vedle křížku, byla už třeba skoro půlnoc, a při svitu měsíce paličkovala to, co jí ještě zbývalo dodělat.

Babička vyprávěla také o dobách, kdy vedle domku u jezírka stával zvon a kdy se v různých časech muselo zvonit. Její oči se vždycky zalily slzami, když mluvila o svém nejstarším synovi Pepovi, zvaném „Bepp“. Zemřel na Hromnice roku

1918 v nedožitých 25 letech na souchotě. Svou smrt si sám předpověděl o hodinu dříve.

Děda mezitím kouřil svou sváteční dýmku. Nekouřil ovšem žádný podběl nebo čaj tak jako v týdnu, ale opravdový tabák. Ještě dnes ho ve svých vzpomínkách slyším, jak vypráví o zimách bohatých na sněh. Třeba jak se svým tchánem Franzem Hannawaldem a dalšími muži odhazoval cestu z Jelení do Oberwildenthalu. Ruce měli příliš krátké na to, aby ty kupy sněhu zvládli naházet nahoru ke straně. Proto musel jeden muž stát na těch hromadách, brát zespoda kusy sněhu a kupit je dál nahoru.

Na stroměčku hořely a pozvolna odkapávaly svíčky. Vždycky to zasyčelo a škvařilo se, když žhavý vosk sežehnul lametu nebo jehličí na větvičkách. V naší chudé zařízené světnici také neustále pokuřoval černý františek, a tak byla nasycena vůní a vánočním pokojem.

Asi kolem 23. hodiny přinesla moje maminka dovnitř stůlu od pe-

kaře Zettla. Protože v ní bylo málo tuku, byla příliš vzešlá. Ke stole se pil grog, který jsme mohli ochutnat i my, kluci. Poté se prarodiče už pomalu loučili a spěchali na půlnoční mši.

Když ti dva odcházeli, často za sněhové vánice nebo třeskutého mrazu, vykradl jsem se nenápadně ven za dveře. Hleděl jsem do svaté

noči tak dlouho, dokud jsem viděl mihotající se slabé světýlko lucerny, jež jako hvězda zasvítilo tady a támhle, dokud nezmizelo na konci cesty.

text: Herbert Dietrich
(čerpáno z Neudeker Heimatbrief)

překlad: Lenka Löfflerová

Láska hory přenáší, ale někdy to nefunguje

Bylo to někdy kolem Vánoc 1937. V té době jsem sice již lyžoval, ale toto byl můj první týdenní pobyt na horách, shodou okolností na Klínovci. Mého normálně šetrného tatínka zřejmě objal pocit velkorysosti a zaplatil moji mamince, sestře a mně týdenní pobyt v tamějším horském hotelu.

Tedy pro mě jako v horském ráji. Zahanbeně přiznávám, že ten pocit

ráže způsobovala hlavně vaječná omeleta s kompotem a se šlehačkou, kterou jsem s rozkoší hltal téměř každý den. Leč hlavním posláním pobytu bylo lyžování. S další asi desítkou dětí jsem byl přihlášen do lyžařského kurzu, který vedli mladí sympatičtí německy mluvící manželé. Z jejich lyžařských výkonů jsem především dostal pocit lyžařské méněcennosti. Ale to se

brzy na Dámské sjezdovce podalo, protože na pocity nebyl čas. V té době lyžařské osnovy zahrnovaly především telemarky a kristiánky, jež se nacvičovaly při jízdě dolů. Vleký ani lanovky tenkrát na Klínovci ještě neexistovaly, a proto dýchání, přesněji funění, se nacvičovalo cestou nahoru. Tomu odpovídalo i naše lyžařské nádobíčko. Prkénka dřevěná, bez ocelových hran, s provrtanými špičkami, aby se dala uvázat a táhnout, hůlky lískové s propletenými talíři. Lanové vázání ještě nebylo, ovšem boty se čtvercovou špičkou zapadající do čelistí již ano. A že jsme si dnešní výbavu nedokázali ani představit, byli jsme šťastní s tou, kterou jsme měli.

Já jsem byl navíc šťastný, že v tom lyžařském kurzu byla jedna holčička z Prahy, jménem Andrea. Poučku, že láska kvete v každém věku, jsem tehdy ještě neznal, avšak mých tehdejších dvanáct let to potvrdilo. Byl jsem již docela

slušný lyžař, machrování z lásky mě povznášelo nade všechny meze. Týden uběhl a závěrem závod ve slalomu, kde jsem byl favoritem. Kdo o tom nejméně pochyboval, jsem byl já sám. Ale moje zakopnutí o slalomovou tyčku vše změnilo. První byla Andrea. Kde jsem byl já, už nebylo důležité. Vše skončilo.

Přišla okupace, válka a pro některé lágry. Když jsem se po třech a půl roce vrátil, hledal jsem úpěnlivě jakékoli spojení se starými časy. Tak jsem si vzpomněl i na Andreu. Našel jsem telefon a zavolal. Bylo nám již asi devatenáct a setkali jsme se někde v Dejvicích. Jako přesvědčený bojovník za lepší příští jsem měl v klopě pěticipou hvězdu. To nebylo nic pro pražskou dívku z majetné rodiny. A tak z toho zbylo právě to nic.

Hanuš Hron
foto: archiv Ulricha Möckela

Es Neinerlaa – krušnohorské vánoční devatero

Většina dřívějších obyvatel Krušných hor nebyla bohatá. Nemohli si dovolit žádný luxus, a přesto se na Štědrý večer konala slavnostní hostina s devíti chody – Es Neinerlaa (devatero). Jídelní lístek se místo od místa lišil, ale devět různých jídel to být muselo. S vyhnáním sudetských Němců tato tradice v české části Krušných hor vymřela, v saském Krušnohoří se však s ní lze setkat dodnes.

Původ této tradice pochází ze šťastného čísla 3, devítka má přinášet trojnásobné štěstí. Popíšme si, jak vypadalo Neinerlaa v Abertamech až zhruba do roku 1942. Později, s pokračující válkou, muselo být množství jídel redukováno.

Jednotlivá jídla nepotřebují zvláštní výklad. Zvláštností však byl pečený kapr, kterého si mohly dovolit bohatší abertamské rodiny, ty chudší se musely spokojit se sušenou treskou. Treska byla po ulovení zbavena hlavy a vnitřností a usušením byla konzervována. Před přípravou musela být dva až tři dny namočená v čerstvé studené vodě. Po této úpravě se s ní dalo dále pracovat jako s čerstvou rybou. Dnes je sušená treska specialitou, která se dá koupit pouze na potravinových trzích nebo v obchodech s lahůdkami.

Na Štědrý den panoval v kuchyni cílý ruch. Matka musela vše nachystat, aby bylo přesně v 18:00 hodin vše připraveno na Štědrovečerní večeři (Heilichobndassn). Potom se sešla rodina u slavnostního stolu, otec zapálil uprostřed stolu svíčku a následně se jako při rituálu podávaly jednotlivé chody. Vše se muselo sníst. „To mi nechutná“ tehdy neexistovalo. Kromě matky, která musela podávat jídla, nesměl nikdo vstát, protože to by přineslo neštěstí.

Se štědrovečerní večeří byla spojena řada dalších pověr. Každý dbal na to, aby

od svíčky vrhal stín. Kdo stín nevrhal, což z fyzikálního hlediska ani není možné, věděl, že jej v následujícím roce potká neštěstí. Štědrovečerní večere nesměla být na-

rušena, to by opět přineslo neštěstí. Také když při vyvrhování kapra v kuchyni praskl žlučník, bylo možné očekávat neštěstí. V tomto případě bylo neštěstí již hotové, protože vytekla žluč učinila rybu nepoživatelnou. O vánočních svátcích se nesmělo všet prádlo, pít smetanu a jíst borůvky. To všechno by přineslo neštěstí.

Znám části devatera a různé vánoční pověry také ještě ze svého dětství v padesátých letech v Offingen an der Donau. Věřím, že v Sasku, kde tato tradice ještě dnes žije, si užívají slavnostní jídlo a požitky z něj si nenechají pokazit strachem, ale věří v trojnásobné štěstí.

Josef Grimm
překlad: Karel Picura

DEVATERO

- Houska v mléku (houska namočená v mléku)**
- Švestky (švestkový kompot)**
- Hrachová polévka**
- Knedlíky s houbovou omáčkou (knedlíky ze syrových brambor)**
- Pečený kapr nebo sušená treska**
- Štola**
- Keksy (vánoční pečivo)**
- Čaj**
- Punch, pro děti sirupová šťáva**

Es Neinerlaa – das Neunerlei

Die meisten früheren Bewohner des Erzgebirges waren nicht reich. Sie konnten sich keinen Luxus leisten. Doch am Heiligabend gab es ein Festessen mit 9 Gängen, „Es Neinerlaa – das Neunerlei“. Der Speisezettel ist von Ort zu Ort verschieden, aber 9 verschiedene Speisen müssen es sein. Mit der Vertreibung der Sudetendeutschen ist er wohl im böhmischen Teil des Erzgebirges ausgestorben. Im Internet findet man diesen Brauch bis heute im sächsischen Teil des Erzgebirges.

Das kommt dem Vernehmen nach von der Glückszahl 3, und 9 soll folglich dreifaches Glück bringen. Im folgenden wird das Neinerlaa aus Abertam beschrieben, wie es bis etwa 1942 praktiziert wurde. Mit dem fortschreitenden Krieg musste dann der Umfang der Speisen eingeschränkt werden.

Die einzelnen Speisen brauchen keine besondere Erklärung. Eine Besonderheit stellte jedoch der gebackene Karpfen bzw. der Stockfisch dar. Wohlhabendere Abertamer Familien leisteten sich einen Karpfen. Ärmere Leute mussten sich mit Stockfisch begnügen. Das ist meist Kabeljau, der in den Fangländern nach dem Entfernen des Kopfes und der Eingeweide durch Lufttrocknung haltbar gemacht wurde. Für die Zubereitung musste man ihn dann 2–3 Tage zum Aufweichen in frisches kaltes Wasser legen. Dann konnte man ihn wie frischen Fisch weiter verarbeiten. Heute ist Stockfisch eine Spezialität, die

man nur auf Viktualienmärkten oder in Feinkostläden kaufen kann.

Am Heiligabend herrschte in der Küche emsige Geschäftigkeit. Die Mutter musste alles vorund zubereiten, damit es pünktlich zum Heilichobndassn (Heiligabendessen) um 18 Uhr fertig war. Dann versammelte sich die Familie um den Festisch, der Vater zündete in der Mitte des Tisches eine Kerze an und anschließend wurde wie ein Ritual Gang um Gang serviert. Alles musste gegessen werden. „Das mag ich nicht“ gab es damals nicht. Außer der Mutter, die ja servieren musste, durfte niemand aufstehen, denn das hätte Unglück gebracht. Eine Reihe weiterer Aberglauben war mit dem Heilichobndassn verbunden. So achtete jeder darauf, dass er vom Kerzenlicht einen Schatten hatte. Wer keinen Schatten hatte (was physikalisch gar nicht möglich ist), wusste, dass ihn im kommenden Jahr ein Unglück trifft. Während des

Heilichobndassn durfte keine Störung, etwa ein Klopfen an der Haustür auftreten, denn das hätte wieder ein Unglück bedeutet. Auch wenn in der Küche beim Ausnehmen des Karpfens die Gallenblase auslief, war ein künftiges Unglück zu erwarten. In diesem Fall war aber das Unglück sowieso schon da, weil die ausge Laufene Galle den Fisch ungenießbar machte. An den Weihnachtstagen durfte man keine Wäsche aufhängen, keine Buttermilch trinken und keine Schworzbeer (Heidelbeeren) essen. All das hätte Unglück gebracht. Ich kenne Teile des Neinerlaa und auch die verschiedenen Aberglauben noch aus meiner Kindheit in den Fünfzigerjahren in Offingen an der Donau. In Sachsen, wo der Brauch zum Teil heute noch lebt, genießt man hoffentlich das festliche Essen, lässt sich den Genuss nicht durch Ängste verderben, sondern hofft auf dreifaches Glück.

Josef Grimm

Připomínka Jindry Konečného, občana z Horní Blatné

Na 17. listopad 2014 svolal Jirka Kotek do Karlových Varů, před hlavní poštu, veřejné shromáždění k 25. výročí 17. listopadu 1989. V bohatém aktuálně i vzpomínkově laděném programu vyzval přítomné k zapálení svíček u pamětní desky Jindry Konečného.

V souvislosti s připomínkou 25. výročí sametové revoluce byl v listopadovém vydání Lufu po zásluze připomenut Jindra Konečný, občan z Horní Blatné, disident, který s nemnoha dalšími ihned po 17. listopadu 1989 vyzýval karlovarské občany k účasti na svržení komunistické totality. Připomeňme si, že to byly především mohutné protesty české a slovenské veřejnosti, jež tehdy vedly ke zhroucení nedemokratického režimu.

Jindra Konečný byl mezi prvními, kteří se přidávali k sametovým událostem v roce 1989 před poštu v Karlových Varech, které inicioval a organizoval Jiří Kotek, nyní opoziční krajský a karlovarský zastupitel. Veřejné shromáždění před poštu k uctění 25. výročí 17. listopadu v Karlových Varech svolal opět Jiří Kotek. Během bohatého programu také vyzval přítomné k zapálení svíček u pamětní desky Jindry Konečného, kterou zde po jeho úmrtí

odhalili představitelé města v roce 2009.

Nejen v Karlových Varech se oslavy 25. výročí 17. listopadu 1989 nesly v duchu nesouhlasu s chováním a jednáním prezidenta Miloše Zemana a dalších současných českých politických představitelů.

Jsme opět svědky boje o demokratický charakter režimu. Již vloni byl založen Klub na obranu demokracie, jenž shrnuje: „Polistopadové strany, hlásící se k demokracii, selhaly, polistopadový demokratický systém kolabuje, v přímé volbě byl zvolen prezident s výrazně autokratickými sklony. V předčasných volbách do poslanecké sněmovny se prosadilo hnutí ANO oligarchy Andreje Babiše bez politického programu, s nedemokratickým heslem řízení státu jako firmy. V českých městech vznikají komunální koalice systémem „každý s každým“. Žijeme s vyhlídkou, že dalších pár desetiletí strávíme v politickém uspořádání připomínajícím orwellovský hostinec, v němž za jedním stolem sedí farmáři s čuňaty a nakonec už ani nelze poznat, kdo je farmář a kdo čuně. V příštích letech nás čeká pracné obnovení české demokratické politiky a důvěry v ní. Nadchází čas masarykovské „politické práce drobné“, abychom

zachovali naši příslušnost ke společenství západních demokratických států.“

V této situaci je důležité připomínat si osobnosti z našeho okolí, jež se své názory nebály prosazovat proti většinovému názoru společnosti s ohrožením vlastním, rodiny či přátel.

text a foto: Petr Maglia

17. listopadu 2014 uctili občané památku Hornoblateňáka Jindry Konečného

Doporučujeme kulturní, společenské a sportovní akce

Kulturní akce

- 13. 12. - Vánoční rukodělný ateliér – Ježíšek v oříšku, lektorka Dagmar Kunčová, info a přihlášky na tel: 603 113 983 (Ateliér Archa; 9:00)
- 16. 12. - Taneční a zábavné odpoledne (hotel Modrá hvězda, Horní Blatná; 14:00–18:00)
- 20. 12. - Rozjímání s koledou (před kostelem sv. Vavřince, Horní Blatná; 17:00)
- 25. 12. - Vánoční setkání s koledami (kostel Boč; 14:00)

Betlémské světlo

- 23. 12. - kostel Horní Blatná (14:30)
- 23. 12. - kostel Abertamy (14:30)
- 23. 12. - kostel Pernink (16:00)

Půlnoční Mše svatá

- 24. 12. - kostel Hroznětín (20:30)
- 24. 12. - farní kostel Ostrov (21:00)
- 24. 12. - kostel Jáchymov (22:00)
- 24. 12. - kostel Abertamy (24:00)

Koncerty, divadla

- 12. 12. - KSO: Adventní koncert (Lázně III., Karlovy Vary; 19:30)
- 13. 12. - Benefiční adventní koncert Kammerchor Wolfratshausen (kostel Čtrnácti svatých pomocníků, Abertamy; 17:00)
- 13. 12. - Adventní koncert Poslouchejte, křesťané (muzeum Královská mincovna Jáchymov; 18:30)
- 17. 12. - KSO: Adventní koncert (GH Pupp, Karlovy Vary; 19:30)
- 23. 12. - Adventní koncert DaD kvintetu (Galerie umění, Karlovy Vary; 17:00, 19:30)
- 27. 12. - Vánoční koncert skupiny Roháči z Lokte (kostel sv. Vavřince, Horní Blatná; 18:00)
- 27. 12. - Koncert Merklínské pěveckého sboru (kostel Čtrnácti svatých pomocníků, Abertamy; 15:45)
- 05. 01. - KSO: Novoroční koncert (Lázně III., K. Vary; 19:30)

Výstavy, přednášky

- 28. 12. - Muzeum rukavičkářství s ukázkami (MÚ Abertamy; 13:00–17:00)
- do 31. 12. - Alena Antonová & Tomáš Dolejš (Galerie Drahomíra, Karlovy Vary)
- do 11. 01. - Betlémy s vůní dřeva (Muzeum Karlovy Vary)
- do 18. 01. - Jakub Obrovský: Obrazy a plastiky (Galerie umění, Karlovy Vary)
- do 25. 01. - Znamé i neznámé podoby Radka Pilaře (Interaktivní galerie Becherova vila, Karlovy Vary)
- do 28. 02. - Z horníka výrobcem hraček (Böttcherfabrik, Poberschau)

Kina

- 13. 12. - Všechny cesty vedou do hrobu (kino Pernink; 18:00)
- 20. 12. - Transformers: Zánik (kino Pernink; 18:00)
- 25. 12. - Tři bratři (kino Pernink; 18:00)
- 26. 12. - Fair play (kino Pernink; 18:00)
- 27. 12. - Zjezta napořád (kino Pernink; 18:00)

Vánoční trhy a hornická procesí v Sasku

- 13.–14. 12.: Original Johannegeorgenstädter Schwibbogenfest, 13. 12. – Hornická přehlídka (14:00)
- do 14. 12.: Olbernhau
- do 14. 12.: Schwarzenberg, 13. 12. – Hornická přehlídka (17:00)
- do 21. 12.: Schneeberg
- do 21. 12.: Seiffen, 13. 12. – Velká hornická přehlídka (15:30)
- do 21. 12.: Marienberg, 14. 12. – Hornická přehlídka (14:00)
- do 22. 12.: Freiberg
- do 23. 12.: 25. 11. – 22. Annaberg, 21. 12. – Velká závěrečná hornická přehlídka (13:30)

Božidarské adventy

Najít si čas na své blízké a připomenout si svátost a slavnost adventních svátků, i k tomu vám pomohou zbývající adventní víkendy na Božím Daru. V sobotu 13. prosince se v hotelu Praha uskuteční léty prověřené vánoční dílničky. Pod zkušeným dohledem řemeslníků dostanou děti společně s vámi příležitost vyrobit celou vánoční výzdobu, aby vaše poslední, zlatá neděle byla dokonalá. Plná vůně, lásky, odpočinku a procházky třeba po Ježíškově stezce s batůžkem plným dobrot pro zvířátka. Adventní putování po Ježíškově cestě začíná v neděli 21. prosince ve 14:00 na náměstí v Božím Daru. Budeme rádi, strávíte li ten krásný předvánoční čas společně s námi a kus předvánoční pohody, klidu a horského vzduchu si odvezete i do svých domovů.

Karolína Pomplová

Adventní koncert v Jáchymově

V Královské mincovně v Jáchymově se 13. prosince uskuteční tradiční adventní koncert DaD kvintetu s názvem Poslouchejte, křesťané. DaD kvintet doprovodí Velmi malý komorní orchestr Varvary Divišové. V programu vedle českých a moravských koled a písní vánočních zazní i oblíbené vánoční pohádky a vyprávění v podání herečky Lucie Domeškové. Koncert začíná v 18.30 hodin.

- 13.–14. 12. - Tradiční závod psích spřežení Eduardův Mid (areál Technických služeb, Abertamy)
- 20. 12. - Turnaj ve stolním tenisu pro veřejnost (tělocvična Merklín; 9:00)
- 26. 12. - Vánoční turnaj ve stolním tenisu pro veřejnost (tělocvična Hroznětín; 9:00)
- 28. 12. - Biatlonový závod, lyžařský závod pro širokou veřejnost (areál Eduard; 10:00)
- 28. 12. - Zahajovací závod (lyžařský areál Jahodová louka, Boží Dar; start první kategorie 10:00)
- 10.–11. 1. - Štít Krušných hor (lyžařský areál Jahodová louka, Boží Dar; start první kategorie v sobotu v 13:00, v neděli v 10:00)

Jáchymovské rýpání (v historii)

Divadelníci v akci

divadla budiž potlesk i smích publika, v němž byly zastoupeny všechny generace, od nejmladších po nejstarší.

Po přestávce pokračovalo pásmo přednáškou karlovarského historika Stanislava Burachoviče, který seznámil návštěvníky s cestopisem sasko-slezského šlechtice Adolfa T. von Gersdorfa, jenž v rámci své studijní cesty navštívil roku 1765 Karlovarsko i Jáchymov. Cestopis se musel jevit zajímavým pro svůj popis tehdejší krušnohorské krajiny a důlních děl. Druhá část přednášky se posléze věnovala ostrovskému kostelu Nanebevzetí Panny Marie.

V zasedacím sále mincovny

V sobotu 22. listopadu pořádalo Muzeum Karlovy Vary v jáchymovské mincovně kulturní pásmo, které svým názvem odkazovalo na „rýpání“, tedy jednak na hornické rýpání se v zemi, jednak na rýpání ve smyslu humorné interpretace historických událostí. Příkladem bylo vystoupení Pouličního divadla Viktora Braunreitera, jež delší dobu ukazuje svou schopnost zprostředkovávat historii se smyslem pro nadsázku a legraci a nevyhýbá se ani poučení.

Pouliční divadlo začalo s vystoupením na nádvoří mincovny a i přes podzimní chlad rozežrálo smíchem stovku návštěvníků scénkami o tom, jak bylo v Jáchymově nalezeno stříbro a o tajemných Benátčanech. Poté se divadelníci s publikem přesunuli do přece jen teplejšího zasedacího sálu mincovny, kde pokračovalo představení o Mathesiových žácích z latinské školy, o důsledcích Mathesiova kázání na obyvatele raně novověkého Jáchymova, scénkou o loupežnících z krušnohorských lesů či o baronovi Rothschildovi a ženách jáchymovských. Dokladem úspěchu

Nejmenší posluchači

Posledními vystupujícími byli Primitivové neznámé kultury, hudební skupina z Karlových Varů kombinující netradiční hudební nástroje s relaxačně meditativní hudbou a vlivy world music. I přesto, že část obecnosti musela po několika písních odejít na autobus, na vystoupení i zážitek z hudby to vliv nemělo – poslouchaly jak děti, tak i starší diváci.

Spokojenost a radost byla patrná na divácích i účinkujících, což je jistě dobrá zpráva do budoucna. Není tedy vyloučeno, že Jáchymovské rýpání (v historii) by se mohlo konat i příští rok.

Jan Nedvěď

foto: archiv Muzea Karlovy Vary

Důl Mauritius na Hřebečné v zrcadle času

V sobotu 15. listopadu se v Královské mincovně v Jáchymově uskutečnila přednáška dvou členů Spolku přátel dolu svatý Mauritius o „jejich“ dolu. Nejdříve Marek Nesrsta přiblížil historický vývoj této národní kulturní památky od jejího vzniku v roce 1545 po současnost. Ve druhé polovině přednášky zavedl Norbert Weber posluchače prostřednictvím fotografií do hlubin tohoto skvostu novověkého hornictví.

Přednáška se uskutečnila v rámci cyklu „Krušné hory – malé pohoří světového významu“, pořádaného Karlovarským krajem u příležitosti nominace Hornické krajiny Krušnohoří/Erzgebirge k zápisu na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO.

(red)

foto: Jan Albrecht

Osobnosti Karlovarského kraje

V Grandhotelu Pupp byly 28. listopadu vyhlášeny výsledky desátého ročníku ankety Osobnost Karlovarského kraje. Cenu za mimořádný přínos kraji získal geolog a Krušnohorec tělem i duší Petr Rojík, osobností v oblasti podnikání se stal jednatel a ředitel společnosti Lias Vintířov Rudolf Borýsek a osobností v oblasti kultury a služeb veřejnosti stomatolog Miroslav Podlipský. Ke gratulacím se připojuje i redakce Luftu.

(red)

Vítězům ankety poblahopřál i hejtman Karlovarského kraje Josef Novotný (foto facebookové stránky Josefa Novotného)

Pro smrt si akademik Běhounek

Jako úvod k následující vzpomínce na akademika Františka Běhounka nechť poslouží kalendárium o cestě od objevu uranu k atomové bombě otištěné v srpnovém čísle tohoto časopisu. Podává totiž přehlednou zprávu o čase, v němž si našel své místo i muž, jehož smrt si v těchto dnech připomínáme.

Akademik František Běhounek (1898–1973)

Do výbuchů ohňostrojų a silvestrovského veselí zazněl v roce 1973 v Karlových Varech výstražný tón. Houkající rychlá sanitka spěchala do nemocnice s lázeňským hostem zvlášť významným. Akademiku Františku Běhounkovi, který ve městě horkých pramenů rád pracoval i odpočíval, neúprosný čas odpočítával poslední minuty jeho života.

Personál interního oddělení nemocnice včetně narychlo povolaného primáře Jiřího Váchy mohl jen bezmocně přihlížet, jak si smrt svou vyhlédnutou oběť už nedá nikým vzít. Kolem druhé hodiny po půlnoci nastávajícího nového roku František Běhounek vydechl naposledy. „Bohužel pacient byl přivezen v těžkém šoku, jehož příčinou byla pneumonie po předchozím prochlazení, komplikovaná srdeční slabostí,“ uvedl později primář Vácha.

Náhlá a nečekaná smrt akademika Běhounka, jenž odešel v nedožitých 75 letech, byla těžkou ranou nejen pro jeho blízké a přátele, ale i pro celou naši zemi, pro její vědu a kulturu. Stránky jeho života můžeme shrnout do několika kapitol, které se ovšem vzájemně osudově propojují a doplňují.

František Běhounek spatřil světlo světa 28. října 1898 v Praze. Jeho životní závratná kariéra má kořeny v jeho studiích, při nichž tento nadaný a cílevědomý člověk získal řadu vědeckých titulů. Jako doktor přírodních věd pokračoval ve studiu radiologie na pařížské Sorbonně a v laboratoři už tehdy věhlasné Marie Curie-Sklodowské. V roce 1926 vybudoval v Praze Státní radiologický ústav.

Jako vědec působil v expedicích mířících k severnímu pólu. Na přímluvu objevitelky radia a své

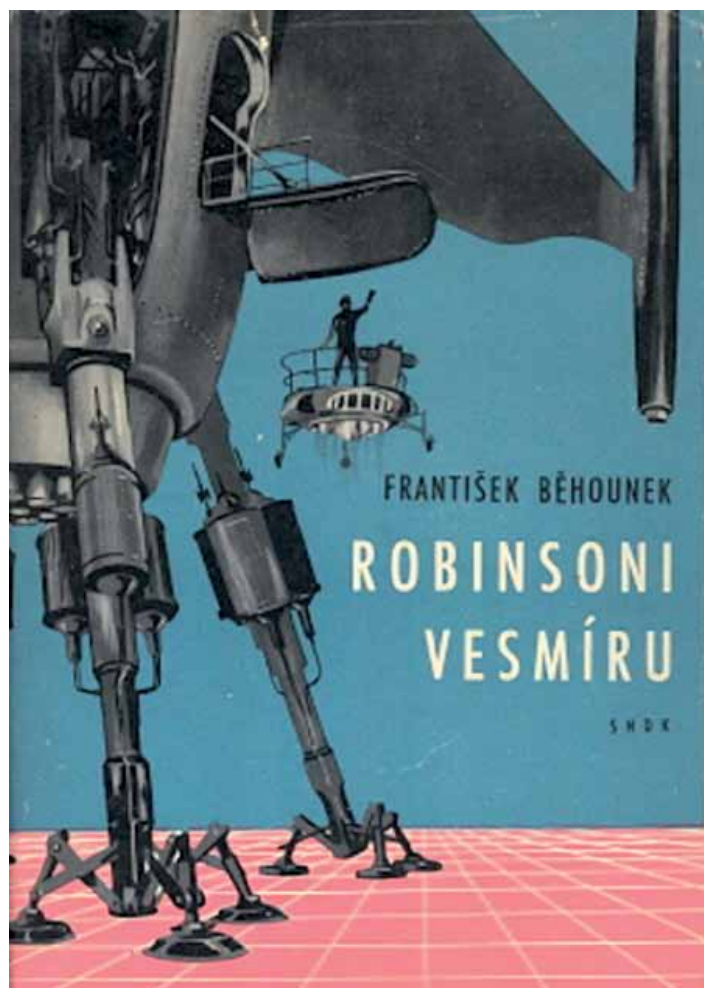
učitelky se mohl v roce 1926 zúčastnit Amundsenovy výpravy ve vzducholodi Norge ke Špicberkám, kde prováděl svá měření. Jako specialista na kosmické záření se stal členem posádky vzducholodi Italia, vedené Norbertem Nobilem. S tou jako první Čech vůbec přeletěl severní pól. Když pak vzducholod' při návratu ztroskotala, byl s ostatními členy výpravy zachráněn sovětským ledoborcem Krasin až po několika týdnech.

Po návratu domů pokračoval František Běhounek ve studiích a psaní knih, v nichž se prolínaly jeho zážitky z dobrodružných cest s tématy science-fiction. Vydal jich desítky a vysloužil si za to titul „český Jules Verne“. Ještě více jsou ovšem ceněné jeho četné vědecko-populární

a ryze odborné publikace a také překlady.

V letech 1933 až 1945 vedl František Běhounek v Praze mimo jiné Státní radiologický ústav, Onkologický ústav a od roku 1956 Katedru dozimetrie ionizujícího záření na Českém vysokém učení technickém. V roce 1960 získal titul akademika a vědeckou hodnost doktor věd. Byl nositelem mnoha vyznamenání a Stříbrné medaile města Paříže. Za svůj život vydal 65 knih a řadu odborných publikací u nás i v zahraničí.

Přestože rád pobýval i v Karlových Varech, jeho srdce patřilo především Jáchymovu. Podle jeho vlastního doznání se jeho vztah k Jáchymovu datoval už do roku

Titulní strana slavného Běhounkova románu

zajel do Karlových Varů

M. Skłodowska Curie

Zápis v pamětní knize Uranové a radonové továrny s podpisem slavné návštěvnice (1925). Kniha je uložena ve Státním oblastním archivu v Plzni

1924, kdy zde jedenáct měsíců pracoval. V té době se začalo budovat čtyřkilometrové potrubí ke svedení pramenů z dolu Svornost do lázeňských objektů. Jak po letech uváděl, tato práce vyžadovala mnoho modelových experimentů a později ve všech zemích, kde se dobývala uranová ruda, se čerpalo ze zdejších zkušeností. „Rád se v myšlenkách vracím do dob, kdy jsme tu s inženýry a havíři žili družným životem,“ vzpomínal.

Později se František Běhounek stal vědeckým konzultantem jáchymovských dolů i lázní. Jako žáku Marie Curie Skłodowské se mu dostalo také cti doprovázet ji do Jáchymova, kde se v červnu roku 1925 zastavila při své cestě z Varšavy. „Zajímala se o všechno, o aplikace radia v léčebném ústavu i o důl Svornost,“ vzpomínal spolu s inženýrem Janem Auerem. Ten ji jako vedoucí dolu pozval na dvanácté patro, kde zrovna našli krásnou žílu uranové rudy. „Bylo to 25 centimetrů uranu na výšku čtyř metrů. Souhlasila, abychom žílu nazvali jejím jménem,“ prozradil. A vyprávěl dál, jak si všichni všimli, že vzácná návštěvnice je unavená a špatně vidí. „Držela se mne pevně a chvílemi se až přitiskla. Na první pohled bylo vidět, že je slabá a vyčerpaná,“ dodal inženýr Auer.

František Běhounek pak navštívil Jáchymov ještě dvakrát. V roce 1966, kdy 12. června spolu s nosi-

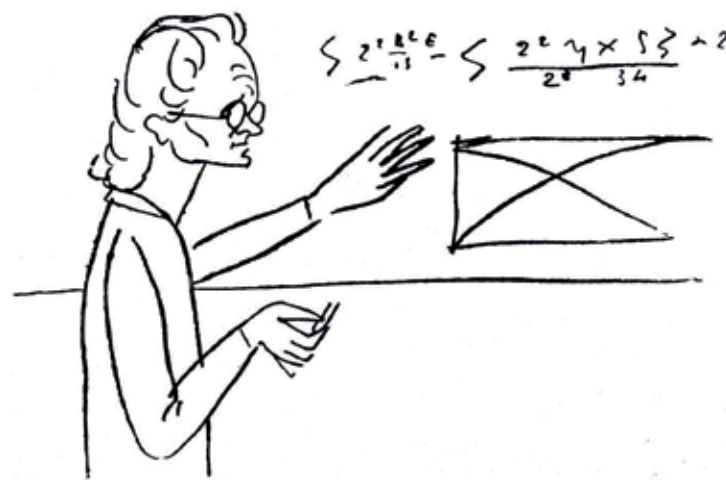
telem Nobelovy ceny prof. Otto Hahnem odhalil v parku pamětní desku manželů Curieových, a v roce 1967 jako účastník radiologického symposia. Obě tyto události byly pro autorku této vzpomínky také příležitostí poznat blíže tohoto vzácného člověka. Setkali jsme se několikrát a pozval mne také na návštěvu do Prahy, kde mne přijal v Ra-

snášet četná příkoří, která ji ničila stejně jako zhoubné záření. „Nebyla to žádná „modrá punčocha“,“ připomínal. Mnohé z toho jsme pak mohli číst v díle Pera Olova Enquista Kniha o Blanche a Marii, kterou vydalo nakladatelství Host v roce 2007.

Přestože akademik Běhounek měl rád vedle Jáchymova i Karlovy Vary, nechovalo se toto město k němu tak, jak by si zasloužil. Opakovaně si

s odpovědí velmi na čas.“ O něco později došel další dopis. „Kde budeme bydlet, je ovšem ještě zatím otázka. A tak budu asi vyjednávat s karlovarským Čedokem o ubytování v Otavě... Zbývá sice ještě Dům spisovatelů, ale jednak je trochu z ruky, jednak bude na něj bezpochyby značný nárok.“

Na nabídku, že se pokusím nějaké vhodné ubytování sehnat, došla

Karikatura Marie Curie Skłodowské, jejímž autorem je podle akademika Běhouнка pravděpodobně španělský malíř Antonio Caba y Casamitjana

v naší korespondenci stěžoval, jaké mu místní hotely dělají potíže s ubytováním. Když v létě roku 1967 chtěl tři týdny trávit v Karlových Varech, stěžoval si v dubnu téhož roku: „In-terhotel Pupp si po svém zvyku dává

10. května rychlá odpověď: „Z důvodu určitého komfortu (v Domě spisovatelů nejsou pokoje s koupelnami) bychom byli dali přednost ubytování v Otavě, ale z odpovědi Čedoku jsem vyrozuměl, že hotely v lázeňské čtvrti jsou pouze pro cizince. Velmi pozoruhodné hledisko, které lze komentovat nejrůznějšími způsoby.“

Tolik akademik František Běhounek, nositel Řádu práce, Řádu republiky a desítek dalších vyznamenání, člověk, po němž je pojmenována planetka 3278, ulice v Praze a Karlových Varech, pramen na dole Svornost, lázeňský ústav v Jáchymově i jeden jáchymovský minerál. Dnes by taková osobnost s ubytováním v Karlových Varech podobné potíže neměla. Jestli by ji ale pohled na řady prázdných hotelů a penzionů, v nichž určitě nechybí koupelny, uspokojil, o tom můžeme pochybovat.

František Běhounek (vpravo) s nositelem Nobelovy ceny Otto Hahnem v Jáchymově v roce 1966

Anna Fidlerová
foto: archiv autorky,
www.tyden.cz

První adventní neděle v Merklíně

Zazpívaly Merklínský pěvecký sbor i děti

Při slavnostní první adventní neděli byl v Merklíně oficiálně otevřen areál, který dostal symbolický název Brána Krušných hor. Zřejmě proto, že Merklín svoji polohou opravdu je pomyslnou bránou do Krušných hor. Areál s kašnou, altánem, lavičkami, amfiteátrům a parkovištěm se stane hezkým centrem naší obce. Bude sloužit

široké veřejnosti a plánujeme zde pořádat nejrůznější společenské, kulturní i sportovní akce.

První akci konanou v novém areálu bylo slavnostní rozsvícení vánočního stromu na zahájení adventního času. Při hezkém a přátelském setkání se sešli obyvatelé Merklína a svoje umění předvedly jak malé děti z mateřské školy (na-

cvičily krásný netradiční vánoční tanec, při němž vystoupily společně se svými tatínky), tak i dětský pěvecký soubor Skřivánek a samozřejmě i Merklínský pěvecký sbor.

Díky učitelkám a žákům ZŠ bylo možné zakoupit na maličkém trhu vánoční dekorace a podpořit jejich koupí základní školu, ale také si s kalíškem něčeho dobrého

na zahřátí (děkujeme našim milým sponzorům) jen tak poklábosit se sousedy.

Věříme, že příjemně strávený podvečer byl začátkem klidného adventního času a krásných Vánoc a také hezkým pokřtěním nového areálu.

**Hedvika Roznerová
foto: Monika Šebestová**

Pernink, 30. 11. 2014 Výroba adventních věnců již podruhé

O první adventní neděli se v Pastoračně-vzdělávacím centru sv. Jana Nepomuckého v Perninku již druhým rokem vyráběly adventní věnce.

Ženy při práci

V prostorách bývalé fary sešlo na čtyřicet zájemců, převážně žen a dětí z Perninku a okolí, aby si upletli adventní věnce a strávili tady požehnané, předvánoční

stresem nerušené odpoledne. Jeden ze vzniklých věnců, který vytvořila paní Vopálecká, zdobí titulní stranu tohoto čísla Luftu. Děti si dále mohly vytvořit adventní domeč-

Děti při práci

ky, kalendáře nebo gumičkové náramky.

Při kávě a čaji pak pan Josef Kaše promluvil o významu adventu jako doby radostného očekávání Spasitele, zklidnění a rozjímání. Přichází tak snad odcházeli obdarování nejen krásnými adventními věnci.

Adventní odpoledne zajišťovaly opět Biskupství plzeňské a Materské centrum Plzeňské panenky Plzeň. Snad se tyto tvůrčí dílny v Perninku stanou příjemnou předvánoční tradicí.

**Lenka Löfflerová
foto: Jiří Kupilík**

Vánoční strom a koledy na Božím Daru

Božidarské děti dostaly letos již první dárek – nově osvětlený vánoční strom na náměstí. Rozsvítilo se na něm 350 bílých žároveček. Při této slavnostní premiéře

zazpíval pěvecký sbor z Oberwiesenthalu. Náměstím zavonělo cukroví, perníčky, vůně svařeného vína. Zájemci si mohli opět buřty a ochutnat vánoční perníčky a štó-

Sváteční atmosféra se zpěvem

ly. Každý si odnesl malý dáreček. Náměstí bylo plné návštěvníků a slavnostní atmosféru dozdobily padající vánoční vločky.

Děkujeme všem, kteří jste se k nám o víkend vydali.

Iva Králová, Infocentrum Boží Dar
foto Ondřej Kalman

Boží Dar hostil festival outdoorových filmů

Filmové dobrodružství pěkně v teple

Pokud se něco uskuteční podruhé, už můžeme hovořit o tradici. A právě na letošní první adventní víkend se Boží Dar zahálil, kromě čerstvě napadlého sněhu, do tradičního festivalového dění. Stejně jako minulý rok mohli hosté festivalu navštívit promítání outdoorových

filmů, které celý rok putují po jednačtyřiceti partnerských městech v České republice, na Slovensku a v Rusku.

Na plátně se ve dvou dnech vystřídal osmnáct snímků. Diváci měli možnost společně s hlavními protagonisty vyšplhat na nejvyšší

hory světa, sjíždět na kajaku ty neobávanější peřeje či vydat se na nebezpečnou polární pouť. To vše absolvovali v pohodlí sedaček rozestavěných před plátnem v našem komorním kinosále, popíjejíce horký svařák a zakusující domácí buchty. Na rozdíl od minulého roku, kdy

festival probíhal v kostele sv. Anny, jsme se letos přesunuli do vytopeného prostoru v budově radnice.

Návštěvnost byla pro mne překvapující. Před každým promítáním jsem pozoroval, kolik diváků vystoupí z mlhy, která zahálila celé město, ale nakonec se náš kinosál vždy zaplnil. Asi největší úspěch sklidil snímek Cerro Torre – A Snowballs Chance in Hell s příběhem mladého horolezce Davida Lami, který si dal za cíl zdolat nechvalně známý jihovýchodní štít hory Cerro Torre v Patagonii volným stylem, což se zatím ještě nikomu nepodařilo. Snímek reflektoval nadšení mladého horolezce, který si ukousl možná až příliš velkého sousta. Při první expedici si David uvědomil, že to nebude až tak jednoduché, jak si zpočátku myslel, a sen zdolat Cerro Torre ve volném stylu si splnil až na další expedici, po třech letech usilovného tréninku.

Letošní festival je v tuto chvíli již minulostí, ale už teď připravujeme festival pro další rok a těšíme se opět na vaši návštěvu.

Daniel Horník
foto: Lenka Dvořáková

Hans Soph – malíř a básník

Obyvatelé Krušných hor byli vždy velmi muzikální a i v rodině Hanse Sopa se hodně zpívalo a muzicírovalo. První dochované písně v krušnohorském dialektu napsal dr. Carl Friedrich Döhnel (1772–1853), právník z Wiesenburgu. Za předchůdce Antona Günthera (1876–1937) a Hanse Sopa jsou však považováni farář Christian Gottlob Wild (1785–1839) a ředitel školy Christian Friedrich Röder (1827–1900), oba z Johanngeorgenstadtu. Tito pánové dali krušnohorským písním jejich klasickou formu. Hans Soph měl tvorbu obou těchto mužů velmi rád a ředitele Rödera dokonce považoval za svůj hudební vzor.

Hans Soph

Malíř, básník a skladatel Hans Soph se narodil 19. ledna 1869 v Horní Blatné jako nejmladší z dvanácti sourozenců. Jeho otec Simon Soph vyráběl lemovky a společně s Hansovou matkou Auguste Erdmuthé Soph, rozenou Paulovou, provozoval malý krámk s textilem. Jelikož Sophův otec používal příjmení svého nevlastního otce Schubert, je Hans Soph někdy nazýván „Schubert Hans z Horní Blatné“. Soph chodil do obecné školy v Horní Blatné a po škole pak musel pomáhat svému otci v obchodě. Takže pro něj bylo paličkování a pletení jako pro většinu chlapců naprosto normální činností.

Sophovy školní výsledky byly spíše průměrné, ale při hodinách kreslení vynikal. Nejraději maloval květiny a figury. Učitel kreslení Hahn objevil v Hansovi talent a v jeho 13 letech mu začal dávat soukromé hodiny. Soph se zakrátko stal jeho nejlepším žákem. V těchto hodinách vytvořil Soph tužkou kresbu s názvem „Loupežníkům žal“. Kresba byla prodána na jedné

výstavě za dva zlaté a pro Hanse Sopa to byly první peníze, které si kreslením vydělal. Kromě toho, že se snažil stále zlepšovat své kreslířské dovednosti, začal se věnovat také hudbě. Vedle houslí se naučil hrát na kytaru. Všichni členové Sophovy rodiny hráli na nějaký nástroj. Jeden z bratrů hrál na harmoniku, v blatenském nářečí zvanou „Balgnerharmenie“. Právě o har-

monice napsal Hans Soph svou druhou píseň.

Když lemovky vyšly z módy, musel Sophův otec ukončit jejich výrobu. V Johanngeorgenstadtu se však naučil štepovat a byl to on, kdo do Horní Blatné přivezl první štepovací stroj. Mnoho hornoblatenských obyvatel Simona Sopa napodobilo, a vzniklo tak v podstatě nové odvětví domácí práce. Také Hans Soph si vydělával na výuku hry na housle v textilní firmě.

Po dokončení povinné školní docházky zprostředkoval Sophovi jeho učitel kreslení učňovské místo v malírně porcelánu v saském Aue. Tehdy jezdil vlak pouze ze Zwickau do Schwarzenbergu, a tak se s otcem vydal na osmihodinový pochod pěšky. Výuční doba měla být pětiletá (s ubytováním a stravou). Až po dvou letech směl Soph poprvé přes svátky domů do své milované Horní Blatné. Za svou práci v porceláně však dosud nedostal žádný plat a otec ho vzhledem k okolnostem přesvědčil, aby učení v Aue přerušil. V 17 letech se nakonec vyučil květinové a figurální kresbě ve velké porceláně Rosenthal ve Staré Roli.

V té době složil Soph svou první píseň „Mei Haamit lässt mich grüss'n“ (Můj domov mě nechá pozdravovat). Posléze vznikly ještě další dvě písně „Balgnerharmenie“ (Harmonika) a „Hirtenlied“ (Pastýřská píseň).

Protože ve firmě Rosenthal byl velmi špatně placen, odešel Soph ke svému druhému nejstaršímu bratrovi Ern-

stovi do Johanngeorgenstadtu. Ernst se živil jako dekorační malíř. Hans se u něj naučil nové malířské techniky a díky práci přišel hodně do okolí. Inspiraci pro svou tvorbu hledal v krajině, kterou procházel na svých často dlouhých cestách k zákazníkům. Všechny myšlenky si zapisoval. Když

Hans Soph u dveří rodného domu v Horní Blatné (18. června 1939)

se pak vrátil domů do Horní Blatné načerpat síly, textoval a komponoval nové písně. Během dlouhé zimy, kdy neměl jako dekorační malíř práci, odešel do Lobensteinu, kde pracoval v továrně na zpracování dřeva. Odsud se přesunul dále do Jeny. Krušnohorský muzikant hrající na loutnu byl velmi oblíben hlavně mezi tamními studenty. Po několika letech odešel z Jeny do Hannoveru, kde ovšem nenašel odpovídající práci, a tak se vrátil do svého rodiště. Doma napsal sedm nových písní, jež pojednávaly hlavně o jeho lásce k vlasti. V té době se živil malováním divadelních kulís a opon.

V létě 1897 odešel Soph do Vídně, metropole krásných umění. Po svém návratu strávil se svým dobrým kamarádem a znamenitým muzikantem Maxem Geierem nezapomenutelné dny zpříjemněné zpěvem a hraním na loutnu v Hájích (Zwitturmühl). Při

Geburts-									
Datum, Monat und Tag		Name	Name						Geburtsort
Jahr	Tag	Vorname	Nachname	geboren	geboren	geboren	geboren	geboren	geboren
1869	19. 1.	Hans	Soph	geboren	geboren	geboren	geboren	geboren	Horní Blatné

Zápis o narození Johanna Sopa v hornoblatenské křestní matrice

z Horní Blatné

Hans Soph a Anton Günther v roce 1922

té příležitosti se seznámil s tamním učitelem Kriegelsteinem, který se znal s Antonem Güntherem. Kriegelstein mu dal cenné rady, jak komponovat písně. Ke zdokonalení se v hudbě pomohly Sophovi také kontakty s ředitelem školy Christianem Friedrichem Röderem. V témže roce vznikly jeho nejznámější písně „De Zipp“ (Drozd) a „Frühjahr“ (Jaro).

Kolem roku 1900 se během pracovní cesty do lázní Lausick seznámil s Friedou Häntze, s níž se 22. března 1902 oženil. Téhož roku se manželé odstěhovali do Zwickau na adresu Poetenweg 32, kde žili až do konce života. V saském Zwickau Soph zpíval, komponoval a textoval, ale nadále byla hlavním zdrojem jeho obživy umělecká malba. Večery často trávil v tři sta let starém lokále Schumanns Schankwirtschaft, z něhož se později stalo Ringkaffee.

I v novém bydlišti si Soph zachoval lásku k vlasti, místním lidem, zvykům a obyčejům. V roce 1907 se v Plánici

Chodba školy v Horní Blatné

seznámil s učitelem Walterem Schädlichem, jenž byl zakladatelem řady krušnohorských spolků a organizáto-

rem vlasteneckých večerů, při nichž Hans Soph prezentoval svou hudbu. Jeho písně se tak rychle staly známými po celém regionu. Dne 4. listopadu 1910 se mu narodil syn Hans, který bohužel v pěti měsících zemřel.

Na začátku první světové války přišel Soph o práci v oboru, začal se živit výukou hry na loutnu, kytaru a mandolínu. Během krátké doby získal kolem 30 žáků.

V roce 1915 vznikly Sophovy první ilustrované písňové pohlednice, jejichž ilustrace vytvořil Soph sám. O dva roky později vydal knihkupec E. Walter Marx deset Sophových písní. V roce 1918 pak publikoval deset dalších. Nejdůležitější a dodnes zachovalé jsou nahrávky dvaceti písní s vlastním doprovodem, nahrané gramofonovou společností Polyphon Record v roce

Pamětní deska na domě ve Zwickau, kde Soph bydlel

21. srpna 1932. V rámci jubilea vznikly ve škole dodnes dochované nástěnné malby, které údajně Soph maloval.

Ve 30. letech minulého století vzniklo množství hudebních sborů zaměřených na tvorbu Antona Günthera, Hanse Sopha a dalších krušnohorských básníků a skladatelů. Dne 14. prosince 1937 byl Hans Soph oceněn městem Zwickau zlatou plakétou za zásluhy. O pár dní později (14. ledna 1938) zemřela jeho milovaná žena.

Dne 18. června 1939 město Horní Blatná na rodném domě Hanse Sopha slavnostně odhalilo pamětní desku s nápisem: „V tomto domě se 19. ledna 1869 narodil Hans Soph. Věnováno vděčnými občany Horní Blatné“. O adventu roku 1940 byl pod vedením Otto Mattheše založen spolek Hanse Sopha, který si dal za úkol zachovávat a dále šířit jeho tvorbu. I ve vysokém věku Soph vystupoval, a jelikož měl velmi malý důchod, přivydělával si výukou hudby. Po osmdesátce se začal cítit osamělý, velmi se mu zhoršil zrak a stále více se uzavíral do sebe. Přesto ho nadále navštěvovali dobří přátelé. Hans Soph umřel po dlouhém, spokojeném a uměním naplněném životě 29. ledna 1954.

Sophova pozůstalost sestává z mnoha dochovaných obrazů, písní, básní a porekadel.

text: Ulrich Möckel
překlad: Lenka Löfflerová
foto: archiv Ulricha Möckela

Jedna z ilustrovaných písňových pohlednic

1921. I přesto, že byl Soph díky hudbě stále známější, vydělával si nadále na živobytí malováním. Rád se také zúčastňoval vytváření různých výstav. Pomáhal též při přípravách řemeslné výstavy konané mezi 17. červnem a 10. srpnem 1921 v Horní Blatné. Díky Sophovu přátelství s fotografem Franzem Landgrafem vzniklo v roce 1922 jediné společné foto s Antonem Güntherem. V roce 1927 vydal Soph u vydavatelství Friedrich Hofmeister Lipsko dalších 20 písní a sám vytvořil obálku. První rozhlasové nahrávky vznikly v roce 1932.

Při příležitosti 400. výročí založení Horní Blatné napsal Hans Soph píseň „Mei alte Platt“ (Moje stará Horní Blatná). Velmi ho potěšilo, že byl přizván k přípravám oslav a jubilejní výstavy konané ve dnech 24. června až

Generálka zpřístupnění důlního díla Mauritius

Vratislav Řehoř pod dohledem Zdeňka Lakatoše a Jana Albrechta

Dne 28. listopadu se sešlo u dolu Mauritius na Hřebečné u Abertam přes dvacet pozvaných účastníků, zástupců karlovarského a ústeckého krajského úřadu, Národního památkového úřadu v Lokti, zhotovitelské firmy GIS Geoindustry, státního podniku Diamo, poskytovatele dotace z programu Cíl 3, médií a dalších. Jako první se mohli přesvědčit o výsledcích několikaletého snažení města Abertamy o zpřístupnění štoly Kryštof, která je součástí národní kulturní památky Důl Mauritius a zároveň i součástí nominace krušnohorské hornické krajiny na Seznam světového dědictví UNESCO.

V budově nad vstupem do šachty přivítal účastníky setkání starosta města Abertam Zdeněk Lakatoš a zároveň vyjádřil poděkování všem, kteří se o zpřístupnění zasloužili. Slavnostního přestřižení pásky se ujal zástupce s. p. Diamo Vratislav Řehoř.

Nasoukali jsme se do připravených gumových holínek a pláště, nasadili si přilby se svítilnami a vlastní exkurze mohla začít. Co nám první návštěva nabídla? Nejprve skoro čtyřicetimetrový sestup kovovou konstrukcí v téměř stopadesátimetrové šachtě zakončené vodní hladinou a následné putování rozvětvenými úzkými chodbami

Ukázka práce horníků

Kamenná klenba

9 metrů a výškou do 25 metrů. Zde nám Petr Mikšíček promítl ukázkou ze svého právě připravovaného filmu „Dobyvatelé ztracených štol“. V ten moment celý prostor zahálila umělá mlha, které nezabránila ani dobře sehraná ostrá výměna názorů Zdeňka Lakatoše s Janem Albrechtem před kamerou. Prostě bájná Marcebila asi jako jediná vyjádřila tímto způsobem nesouhlas se současným lidským záměrem komerčního využití jejího hájemství.

Víc než hodina času utekla jako voda a nezbývá než prohlásit: „Přátelé Krušných hor, určitě si návštěvu dolu Mauritius zařadíte v příštím roce do svého kalendáře. Stojí to za to.“

Sázení ohněm

štoly Kryštof, které doplnil komentovaným výkladem průvodce dolu Jan Albrecht. Tajemné osvětlení, informační tabule a věrné makety horníků v přirozené velikosti (jen se pohnout a promluvit) doplňovaly ukázkou jejich tehdejší práce.

K vidění byly části štoly rozšiřované pomocí sázení ohněm, způsoby odvodňování chodeb, pravidelné záseky na stěnách vzniklé ručním sekáním železkem a mlátkem i skládané kamenné klenby v místech mimo pevný skalní masív.

Z tísně úzkých štol nás vysvobodil vstup do majestátního dómu, vytěžené podzemní komory s úctyhodnou délkou 65 metrů, šířkou až

Důl Mauritius bude pro širokou veřejnost otevřen na jaře 2015. Během zimního období se prohlídky nebudou konat kvůli ochraně netopýrů, kteří zde prezimují.

text a foto: Jiří Kupilík

Ručně ražená chodba

Vznikají filmy o krušnohorském podzemí

Mlhobijce Hans Kulhanek z Gottesgabů

V příštím roce se v Krušnohoří otevrou pro veřejnost dvě významné štoly, kde se dobývalo rudní bohatství těchto hor – štola Kryštof dolu Mauritius na Hřebečné a štola Johannes na Zlatém Kopci u Božího Daru. Obě tyto památky by rády zamilovaly i na Seznam světového dědictví UNESCO. Je to dlouhá cesta, a tak jsme se rozhodli, že jim na cestu připravíme hezkou výbavičku. Díky městu Abertamy vzniká série krátkých filmů z různých epoch dobývání krušnohorského podzemí. Naleznete v nich odvahu horníků, mysterióznost podzemních prostor, nevypočitatelnou Marcebilu a také humor.

Natáčí se od listopadu 2014 až do března 2015. Pokud byste se chtěli zúčastnit natáčení jako dobový kompars, velice rádi vás uvítáme.

Marcebila zachycená u silnice na Bludnou pomocí fotopasti. Kterou poté rozšlapala...

text a foto: Petr Mikšíček

Celý štáb před vchodem do dolu Zuzana na Bludné

Jáchymov se připravuje na 500. výročí založení města

Jáchymovská radnice

Město Jáchymov se připravuje na velmi významné výročí své existence. V roce 2016 uplyne 500 let od jeho založení hrabětem Štěpánem Šlikem. Město Jáchymov, které zažilo mnoho vzestupů i pádů, si jistě zaslouží důstojné oslavy, hodné jeho významu v české, ale i světové historii. Zároveň si bude připomínat 110. výročí existence nejstarších radonových lázní a 300. výročí založení první hornické školy. V obou případech jde o světové prvenství.

Připravám a organizaci oslav bude věnován celý příští rok. Rád bych vás poprosil o spolupráci. Jistě se mezi vámi najde mnoho nápa-

dů a námětů, jak by rok oslav mohl vypadat. Pokud budete mít chuť a energii přispět a realizovat své nápady, budeme velmi rádi.

Zároveň bych chtěl touto cestou oslovit i majitele místních firem a místní podnikatele, kteří mají zájem se na oslavách prezentovat nebo přispět určitou finanční částkou. Město Jáchymov, brána Krušných hor, je spolupráci s vámi, Krušnohorci, otevřeno.

Předem vám všem za přípravný výbor oslav 500. výročí založení města Jáchymov děkuje

**Petr Fiala, Gymnázium Ostrov
foto: Jaroslav Oheč**

Pivo a pivovar

Pivo hrálo a hraje v životě nejen horníků důležitou úlohu. Dokládá to zvolání při dnešních hornických slavnostech „Silme se mastí“. Znamená to „Napijme se piva“.

Jáchymovský pivovar v roce 1902, vlevo barokní kaple sv. Anny

V Jáchymově bylo právo várečné, tedy právo vařit a šenkovat pivo, vydáno již v roce 1518. Tento rok je však nesprávně uváděn jako rok založení jáchymovského měšťanského pivovaru. Pivo se v Jáchymově vařilo již dříve, zejména pro potřeby vrchností.

Údaje o pivovarech z té doby ale chybějí.

V 30. letech 16. století, kdy byl Jáchymov na vrcholu, zde žilo 18 000 lidí. Z toho lze usoudit, že nemohlo jít o pivovar jediný. Výrobní kapacita tehdejších pivovarů byla totiž nepatrná. Pivo se

čepovalo nejčastěji v domech, kde se vařilo. Větší pivovary (obecní nebo měšťanské) vznikaly až na začátku 17. století. V té době byl již počet obyvatel Jáchymova podstatně nižší.

V roce 1520, kdy král Ludvík II. na žádost hraběte Štěpána Šli-

ka povýšil Jáchymov na svobodné horní město, bylo právo várečné mezi mnoha dalšími udělenými právy. Při hornickém povstání v roce 1525 se vzbouřeným horníkům dostávalo mnoho sympatií a nejrůznější podpory. Například Dick Fellewalt z Annabergu zaslal

Cínová konvice (holba) z konce 18. století v muzeu v Horní Blatné

Lavičky a kašna před jáchymovským pivovarem kolem roku 1930

v Jáchymově

do Jáchymova proti zaplacení vůz chleba a 20 sudů piva. Roku 1546 byl v Jáchymově vydán zvláštní řád pro pivovarnické mistry jako doplněk městských statut.

V 16. století se zde konaly časté závody v pití piva, jež trvaly i týden a jichž se úspěšně účastnilo i mnoho žen. Ale již tenkrát se městské radě Jáchymova bujaré veselí v pivnicích nelíbilo, a to dokonce ani při svatbách. Ve statutu města z roku 1526 je povoleno při oslavě svatby pouze šest stolů pro šest osob, tedy pro 36 svatebčanů. V dalších odstavcích je přísně vymezen režim v pivnicích, který se však zřejmě moc nedodržoval. Proto městská rada zřídila na radnici vlastní šenk, kde se podávalo freiberské pivo. I zde byl přísný řád, jenž odpovídal hostům, kteří si v klidu chtěli vychutnat své pivo. Každý, kdo chtěl popíjet ve „freiberské“ pivnici, se musel podle statutu města zdržet jakéhokoliv povyku, neslušných slov nebo planých řečí, také hluku ať již s konvicemi nebo něčím jiným. Nebyly zde dovolené a přípustné žádné neslušné hry. Avšak pro ukrácení chvíle mohl každý během jednoho sezení (od jedné do čtyř nebo od čtyř do osmi) hrát karty nebo vrhací. Házení konvicemi bylo zakázáno v každém šenku.

V 18. století byly v Jáchymově prokazatelně dva pivovary – jeden pro horní část města, druhý pro dolní. Podle tereziánského katastru vyráběly v letech 1731–1733 ročně celkem 1 964 sudů piva (asi 1 100 hl). Za dalších 20 let ovšem výroba poklesla přibližně o 40 procent. To by mohlo napovídat uzavření druhého pivovaru, o němž nemáme žádné jiné zprávy. Z literatury z první poloviny 19. století se do-

Pivní tácek jáchymovského pivovaru vyrobený papírnou ve Pstruží

Pivovar v Jáchymově bude zrušen?
Přinesli jsme již zprávu, že v chudém a bornatém Jáchymově má dojít v nejbližší době k zrušení tabákové továrny a přenesení výroby do vnitřní části Čech. Upozornili jsme, jaké je to nebezpečí pro obživu lidu z města i kraje, když se právě v současné době volá po kolonizaci pohraničí a na jiné straně se lidu odnímá chléb a pracovní příležitost. Dnes nám dochází jiná zpráva z Jáchymova o tom, že druhý průmyslový podnik v městě a sice starý a slávou opředený městský pivovar má být zrušen k 1. lednu příštího roku. Pivovar, jehož tradice sahá několik staletí zpátky, byl po květnové revoluci nákladně přebudován, zmodernisován co do strojního zařízení a pracně uveden v činnost národním správcem – mladým příčinnivým člověkem, a nyní když začal prosperovat, má být uzavřen. Podnik přímo živi asi 20 rodin, nepřímě několik desítek jiných, je zařízen pro výrobu světlého i černého piva, nyní zatím nikoliv – jako jinde, ale dříve chvalně známém. Věříme, že tento pro Jáchymov tradiční – i svým umístěním na Státní náměstí – kdysi slavný pivovárek bude městu i kraji zachován a s ním i živobytí řadě českých rodin. bk.

Nesouhlas novin se zrušením pivovaru v roce 1946

vidáme, že v té době byl v provozu již jen jeden pivovar. Výroba piva byla pouze ruční. Podstatná změna nastala až v letech 1897 a 1898.

Tehdy došlo k rozšíření pivovaru, k přeměně na parostrojní provoz, byly vybudovány nové spilky a ležácké sklepy. Výsledkem byl prudký vzrůst výroby. Pivovar až do roku 1906 vlastnila obec (pravděpodobně nešlo o město, ale o obec pivovárnicků) a byl to jistě významný zdroj příjmů. V letech 1906 až

1945 byl pivovar

v Jáchymově pivovarem

měšťanským.

V době první světové války se vyrábělo z omezených předělů náhradních kových surovin nekválitní, nízkostupňové pivo a pivovar ztratil většinu odběratelů. Tento stav trval i po válce.

Z kroniky města se dovídáme, že v roce 1930 byl pivovar mimo provoz a městská rada chtěla jeho budovu využít pro rašelinové láz-

ně, aby tak vyvážila již tehdy markantní rozdíly mezi horní a dolní, lázeňskou částí Jáchymova. Ale jedna členka správní rady prosadila, že pivovar obnovil provoz a vyráběl znova několik druhů velice dobrého piva.

Po druhé světové válce přešel pod národní správu (1945–1949). Na základě výměru ministerstva výživy ze dne 27. 6. 1946 byla výroba piva v Jáchymově ukončena. K tomu je v kronice

města na straně 19 následující zápis (přepsáno doslovně): V rámci uzavírání neprospívajících, špatně, nemoderně zařízených podniků je také městský pivovar, ačkoliv je v současné době dobře veden a prosperuje. Místní národní výbor se snažil pivovar zachránit, ale marně. Také v tisku byla publikována řada protestů.

Poslední pivo bylo vystaveno v listopadu 1946. Budovy začaly chátrat. Pivovar, který stával na Chlebném trhu (Brotmarkt) v místech, kde se hlavní silnice vedoucí vzhůru Jáchymovem rozdvíjí, byl v roce 1962 zbořen.

**text: Jaroslav Oheč
foto: archiv autora
a M. Urbana**

Dnes žijeme v době nejlepších piv

Jakou chuť měla piva v šestnáctém století, to si jen těžko můžeme představit. Mnohá piva, tehdy pokládána za výtečná, by nám dnes asi nechutnala. I technologie výroby piva pokročila a dá se říci, že se docela změnila. Chuť někdejších piv ovlivňovalo mnoho faktorů. Slad, základ každého piva, se sušil kouřem. Až v druhé polovině 19. století se slad začal sušit horkým vzduchem. Teprve od roku 1884 se začalo do českých pivovarů zavádět spodní kvašení s jiným druhem kvasinek. To silně zvýraznilo chuť piva a významně prodloužilo jeho skladovatelnost. Před tím se pivo vyrábělo „svrchním“ kvašením. Kvasné kádě (dřevěné nádoby), transportní či ležácké sudy musely být vysmolené a pivo získávalo příchut' smůly. Další negativní vlivy zanašela nemožnost důkladně vyčistit dřevěné nádoby a neznalost přípravy čistých kultur pivních kvasinek. V době zrání švestek bývalo příslovečně špatné pivo. To měly na svědomí „divoké“ druhy kvasinek. Piva bývala kalná, po staletí podávaná v neprůhledných kovových, kameninových či dřevěných nádobách, a tak to nebylo vidět. Zavedení průhledných sklenic přimělo sládky k čišťování piva. Třískami, vizinou, posléze filtrací. I to ovlivnilo jeho chuť.

S průmyslovou výrobou se začalo až v 19. století. Zaváděly se nové technologie, hlavně používání chlazených spilek pro „spodní“ kvašení, pořízení „zimotvorných strojů“ zajišťujících nezávislost na zásobách přírodního ledu, přestavba varen na vaření parou místo přímým ohněm, realizace nových typů hvozďů pro sušení sladu, využívání parních strojů a v neposlední řadě i drobnější mechanizace jako automat pro stáčení piva do lahví. Tato modernizace vyžadovala velké investice, které si mohly dovolit jen větší a bohatší pivovary. Počet pivovarů klesal. Na začátku 19. století bylo v Čechách přes tisíc pivovarů, na začátku 20. století již jen málo přes 600, za dalších padesát let pouze 167. Navíc v roce 1869 bylo zrušeno „propinační právo“, které po staletí zajišťovalo vrchnostenským a městským pivovarům odbyt. Nastala volná soutěž, tvrdý konkurenční boj, v němž každý neobstál. (jo)

Rok spolu: každá cesta

28. říjen 2014 byl zvláštní den, připadlo na něj nejen výročí vzniku samostatného československého státu, ale také výročí jednoho roku spolupráce mezi lyžařským klubem Slovan Karlovy Vary (LK Slovan) a oddělením běžeckého lyžování Spolkového centra Oberwiesenthal.

Trenér Peter Großer se svými svěřenci na Blatáku 2014

Loni jsme se zúčastnili s několika sportovci Běhu na Blaták. Tomu předcházela iniciativa karlovarských sportovců 19. září 2013, kdy jsme se setkali ve Sparkassen-Skiareně, abychom prodiskutovali možnosti přeshraniční spolupráce v rámci programu Cíl/Ziel 3.

Na společných závodech, soustředěních a jejich obsahu jsme se dohodli relativně rychle. I kdyby nebyly k dispozici dotační prostředky, chtěli jsme spolupracovat. My, trenéři, rodiče i bafici, máme tam i tady stejné úkoly, a to sportovní výuku a pedagogický vliv. Proč bychom si tedy s ostatními neměli vyměňovat zkušenosti a využít je? Ale chtěli jsme se sblížit i lidsky a možná i porozumět řeči sousedů.

Zpátky k Běhu na Blaták v Horní Blatné, který byl nám z Oberwie-

senthalu zcela neznámý, ale zároveň se tento závod stal také prvním nesmělým krokem vzájemného seznamování.

V jedné stopě – In einer Spur

Pod tímto názvem se v prosinci 2013 uskutečnilo na Božím Daru první společné soustředění s lyžaři LK Slovan. Zhruba 50 běžců žákovských kategorií a osm členů doprovodu obsadilo společně penzion U Sněhuláka. Protože se nechceme poznávat jen po sportovní stránce, byli na pokojích ubytováni sportovci z obou zemí. Tento princip jsme dodržovali po dobu celého soustředění ve všech oblastech.

První velké překvapení jsme zažili hned při zahajovacím tréninku. Naplánovány byly všestranné lyžař-

ské dovednosti, jež jsme si, po pravdě řečeno, při tehdejších sněhových podmínkách ani nedovedli představit. Po oběhnutí malého lesíku jsme nevěřili vlastním očím – metrové závěje! Tento kopec, Čechy nazývaný Dachstein, si svůj název zcela jistě zaslouží. V nadšení z množství sněhu se snažil každý každého porazit. Při této zábavě si všichni ani neuvědomovali vysokou fyzickou zátěž.

Oficiální začátek soustředění byl hravou formou organizován českými trenéry v Zeleném domě, přičemž na obou stranách odpadaly zábrany a mladí sportovci se začali osobně seznamovat. Po večerce jsme měli, my dospělí, více času si pohovořit o sportovních struk-

Množství sportovního zařízení a veliké haly je ohromily. Také jsme se setkali s otázkami, co je třeba udělat, aby se člověk do této elitní školy dostal. Po našem seznámení máme samozřejmě zájem využívat areál na Jahodové louce a sportovci Slovanu zase naše haly. Ostatně po tomto soustředění někteří sportovci zůstávají v kontaktu přes Facebook. Zima, která vlastně ani pořádnou zimou nebyla, nás svedla ještě několikrát dohromady. Lyžovat se dalo jen na nejvyšších místech Krušných hor, proto jsme byli velice potěšeni zahajovacími závody na Jahodové louce a Supercrossem na Klínovci. Tento atraktivní závod velice prospívá našemu

Florbal v tělocvičně Elitní školy sportu v Oberwiesenthalu – prosinec 2013

turách, organizaci spolků a metodice. Na společných cílech jsme se rychle shodli – na vrcholových sportovních výkonech a metodických představách o tréninku. My, kteří žijeme, trénujeme a bydlíme ve spolkovém centru v Oberwiesenthalu, máme nesrovnatelně lepší strukturální předpoklady než naši lyžařští přátelé z Čech, o to cennější je proto naše vzájemná spolupráce.

Další tréninkové dny probíhaly na Jahodové louce, kde hrála smíšená družstva fotbal na lyžích, běhala štafety na jedné lyži, na obou lyžích s míčem a i zde byla intenzita tréninku schována ve hře. Trénovalo se rovněž na tratích ve Skiareně u Fichtelbergu.

Pro české sportovce byl překvapením společný trénink v halovém komplexu spolkového centra v Oberwiesenthalu, protože podobný druh tréninku neznají.

cíli – všestranné přípravě lyžařů běžců.

Jarní grilování dospělých

O víkendu před Velikonocemi přijali trenéři s partnerkami srdečné pozvání na grilování na Jahodové louce. Podle očekávání se pouze negrilovalo, připraveny byly pochutiny všeho druhu i nějaký ten litr piva. Sedělo se typicky po česku dlouho do noci. Často, a to považuji za velmi důležité, byla vyjadřována radost z našeho nového přátelství. Mezitím se totiž vyvinuly i osobní kontakty, které již nechceme ztratit.

Xterra Duatlon

Po intenzivním tréninkovém týdnu jsme se zúčastnili 14. července s několika sportovci duatlonu jako rámcového závodu terénního triatlonu Xterra v Ostrově, jenž nám

První společný trénink – prosinec 2013 na Božím Daru

začíná prvním krokem

Letní soustředění – Jahodová louka (srpen 2014)

byl doporučen naším českým partnerem. Na stupně vítězů se od nás dostala pouze Luca-Marie Prezewowsky, chlapci přes veškerou

snahu neměli proti silným českým soupeřům šanci. Po ukončení závodu jsme se znovu setkali s našimi přáteli a dohodli další společné sou-

středění, tentokrát na poslední srpnový týden. Vasil Husák, trenér LK Slovan, věnoval našim sportovcům skvělý zákusek s upozorněním, že ve zdejší cukrárně na „starém městě“ pečou nejlepší dorty v celých Čechách.

Pokračujeme společně

V posledním týdnu letních prázdnin jsme se znovu setkali na společném soustředění na Jahodové louce.

Vedle tréninku bylo na programu i další seznamování. Renata Zatloukalová, dobrá duše tohoto projektu a nepostradatelný tlumočník, sepsala některá důležitá slovíčka a slovní

obraty, jež byly nejčastěji komoleny. Každý se mohl a měl zapojit do společenství. Společné svačiny a služby v kuchyni byly přínosem i ze sociálního hlediska. Tréninkový program obsahoval přespolní běh, silový trénink, hry, halový trénink a intervalové běhy. Běh do vrchu z Jáchymova na Klínovec byl opravdovou výzvou.

Podle starého pořekadla: „Der Fichtelberg(lauf) ist steil – Ski heil! Der Keilberg(lauf) ist steiler – Ski heiler!“

text: Peter Großer

překlad: Karel Picura

foto: Renata Zatloukalová

Areál Plešivec a zimní sezona 2014–2015

Mapka dětského centra

Nová část lyžařského areálu na Plešivci u Abertam rychle roste. Radost udělá zejména začátečníkům, dětem, jejich rodičům i těm, kteří mají rádi večerní lyžování. Pro nadcházející sezonu připravujeme další sjezdovku do Pstruží a dětský park, u kterého budujeme nové zázemí. Návštěvníky tam čeká bar, občerstvení, servis, půjčovna

i úschovna lyží. Celé horní patro budovy bude sloužit dětem ke hraní i k odpočinku. Chystáme zde lyžařskou školu, ve které mohou rodiče své děti nechat a jít si třeba na půl dne zalyžovat. Bude mít kapacitu zhruba dvě stě dětí.

U cesty z Abertam k vrcholu Plešivce vyrostlo zázemí umístěné na příjezdu návštěvníků z Božího

Daru, Jáchymova, ale i Německa. Součástí úprav je i velké parkoviště, před nímž se nachází samotný park. Děti a dospělí začátečníci v něm najdou čtyři pojízdné pásy. Dva mají délku 30 metrů, další 40 metrů a ten nejdelší měří 83 metrů. Kromě nich se děti na lyžích nebo na bobech svezou i na kolotoči a pohrají si s atrakcemi, kterými budou například umělá zvířátka. Půjde o největší dětský lyžařský park v České republice.

Už se chystáme na lyžařské kurzy škol, které mají o Plešivec velký zájem. Je to tím, že sedačkové lanovky jsou pro začátečníky lepší než vleky, na kterých mají lyžaři zpočátku problémy. Ne nadarmo přirovnávají někteří nadšení návštěvníci náš areál k alpským střediskům.

Na opačné straně Plešivce vzniká v pořadí druhá sjezdovka, která směřuje do Pstruží. Těžké stroje už na ni dokončily zemní práce. Sjezdovka bude tou nejdelší, kterou tu máme. Měří 1,8 kilometru a kromě zasněžovacího systému u ní postavíme i osvětlení. Bude tak široko daleko jedinou takto dlouhou sjezdovkou s večerním lyžováním a obsluhovanou lanovou dráhou. S kolegy zatím plánujeme, že se bude provozovat třikrát v týdnu. V příštím roce by směřem do Pstruží mohla vyrůst ještě třetí sjezdová trať, a to kaffská. Na tu ale zatím existuje pouze projekt.

Petr Voráček

foto: Jan Albrecht a Skiareál Plešivec

Silvestrovský/novoroční pochod

Konec letošního roku se blíží a s ním i poslední den. Silvestr a příchod nového roku je vždy spojován s bouřlivými oslavami, bujarým veselím a ohňostroji. Abychom z tohoto kolotoče vyvázli bez následků, nabízíme alternativu strávit Silvestra, případně Nový rok v přírodě.

Vydáme se vlakem do zastávky Nejdek-Tisová, kde vystoupíme a půjdeme k blízkému přejezdu,

postavena v roce 1897 a dodnes nabízí neopakovatelný rozhled všemi směry. Vyjdeme 114 točitých scho-

Do kopce přes koleje

vzdálenému od zastávky přibližně 100 metrů ve směru na Nové Hamry, a vydáme se přes koleje směrem do kopce na Tisovský vrch.

Dorazíme na modře značenou turistickou cestu, po níž půjdeme dalších 100 metrů a napojíme se na „žlutou“, která vede od Nových Hamrů do Sejfů. Odbočíme doprava a půjdeme 750 metrů po vrstev-

dů a ocitneme se v nadmořské výšce téměř 1 000 metrů.

Po chvíli kochání se krajinou sestoupáme z rozhledny zpátky dolů. Budeme pokračovat po žlutě značené cestě dále na Sejfy. Po půl kilometru chůze dojdeme na křižovatku cest Tisovský vrch – rozcestí, kudy prochází i zelená trasa. Po jednom kilometru nás čeká další rozcestí

Doleva k rozhledně

nici, než se dáme doleva směrem na Pajndl.

Tento bezmála 700 metrů dlouhý úsek od odbočky z vrstevnicové cesty až k rozhledně Pajndl je sice nejnáročnější, ovšem i to lehce zvládneme. Vystoupáme na Tisovský vrch k rozhledně, která byla

– Pod Tisovským vrchem II. Zamíříme doprava a budeme i nadále následovat žlutou cestu, až přijdeme do Sejfů. Těsně před přejezdem uvidíme vlevo zbytek pomníku. Jde o pomník původně s plakitou Františka Palackého. Byl vybudován v roce 1926 a záhy byl poško-

Ojíněný Pajndl

zen. Česká menšina z Nejdku sem za první republiky jezdila na výlety a na nedalekém paloučku poblíž

Z osady, kde stály čtyři objekty, zbyl pouze jediný – strážní domek. Restauraci a hájovnu v mi-

Kaplička

nulosti zasáhl požár, budova železniční stanice byla zbourána v 80. letech.

Současný stav pomníku Františka Palackého

dnes již neexistující nádražní budovy hráli ochotníci divadlo pod širým nebem.

Vydáme se zpátky po žluté trase zpět k rozcestí Pod Tisovským vrchem II a napojíme se na žlutou turistickou trasu. Po 120 metrech přijdeme k dalšímu rozcestí a dáme se po naučné stezce Hamerská stezka směrem ke kapličce v Nových Hamrech.

Po 900 metrech k ní dojdeme a poté půjdeme po silnici, opět po žluté trase, až dolů do obce, kde se v jednom z hotelů na zahřátí občerstvíme teplým nápojem. Zbývá se vydat na nedaleké vlakové nádraží a počkat na vlak zpět.

Hamerská stezka

**Pavel Andrš
foto: Jiří Kupilík**

Pozvánka na krušnohorské běžkařské výlety

První Krušnohorská o.p.s. připravila pro běžkaře na letošní zimu novinku v podobě organizovaných krušnohorských výletů. Při nich bychom ve spolupráci s horskými obcemi i místními partnery chtěli sportovní veřejnosti představit běžkařské oblasti západního Krušnohoří.

Krušnohorská lyžařská magistrála u Hřebečné

Přichystána bude strojově upravená stopa v délce zhruba 30 km, k dispozici bude poradenská služba „co namazat“ a drobné občerstvení na trati i v cíli. Některé další služby pro lyžaře nachystají i místní partneři. Účastníci budou mít možnost zakoupit si některou ze sběratelských placek s krušnohorskými lyžaři, které představujeme níže. Výtěžek z jejich prodeje bude použit na úpravu krušnohorských běžeckých stop.

Termíny jednotlivých akcí

Po vánočních svátcích a silvestrovských oslavách můžete hned 3. ledna vyrazit do stopy na Božím Daru. Startovat budeme od Apartmánů Engadin. Poslední lednovou sobotu (31. 1.) pozveme běžkaře na Aberský výlet, který nás zavede i do okolí Perninku a Horní Blatné. V polovině února (14. 2.) se vydáme z Nových Hamrů k Chaloupkám, do Jelení a dalších koutů této oblasti, jež je pro běžkaře jako stvořená. O měsíc později (14. 3.), již na sklonku zimy, se podíváme nejen za Meluzínu, ale i do okolí Klínovce. Bližší informace o výletech naleznete na webových stránkách www.krusnehoryaktivne.cz.

Letošní „placky“ – dobrovolný příspěvek na údržbu běžeckých tras

Aktivní lyžaři i příznivci běžeckého lyžování mají v letošní sezoně opět možnost přispět na údržbu lyžařských tras zakoupením sběratelských odznaků – „placek“, na nichž jsou postupně vyobrazováni úspěšní krušnohoří lyžaři let

minulých i současných. Naskýtá se tak možnost získat v průběhu několika let unikátní sbírku včetně Lukáše Bauera, Ivety Knížkové, Evy Hákové a dalších.

Letošní placky zdobí jména Rudolfa Höhlna, perninského skokana na lyžích a vítěze první ankety o Krále bílé stopy v roce 1973, a Evy Pravečkové – reprezentantky v běhu na lyžích z přelomu 80. a 90. let. K placce obdrží její nový majitel či majitelka letáček s představením příslušného sportovce i kalendářem pořádaných akcí.

Placky v hodnotě 100 Kč (víkendová/týdenní) a 300 Kč (celosezonní) jsou k dostání v infocentrech krušnohorských obcí, vybraných ubytovacích zařízeních a prodejnách lyžařského vybavení. Kompletní seznam prodejních míst naleznete na www.krusnehoryaktivne.cz. Placky mohou být i vhodným vánočním dárkem pro lyžařské nadšence. Svému novému majiteli udělají určitě radost a navíc pomohou při úpravě krušnohorských stop.

Všem, kteří na údržbu lyžařských tras přispívají, děkujeme.

Eva Nduwimana
foto: Jiří Málek

Studenti Gymnázia Ostrov mapují příběhy diskriminace

V týdnu od 3. do 7. listopadu se na Gymnáziu Ostrov uskutečnilo první setkání v rámci česko-německého projektu Příběhy diskriminace: Dějiny Romů a Sinti v Čechách a Německu. Jde o projekt organizace Antikomplex, který mapuje osudy romské menšiny v ČR a Německu zejména v období druhé světové války a po ní.

Hra bingo k odbourání studu a bariér mezi studenty

Žáci Gymnázia Ostrov a německého Leonard-Wagner-Gymnasiums Schwabmünchen budou podrobněji zkoumat milníky v dějinách Romů a Sinti v Čechách a Německu od třicátých do padesátých let 20. století a představí je formou putovní česko-německé výstavy široké veřejnosti. Slavnostní vernisáž výstavy proběhne v září 2015 na gymnáziu v Ostrově.

Jak probíhalo první setkání? V pondělí odpoledne přijeli němečtí žáci pod vedením velmi sympatických učitelů Julie a Johanna na naši školu. Mezi německými žáky byli pouze chlapci, na české straně většinou dívky, a tak nebyl příliš velký problém, aby se při různých teambuildingových aktivitách seznámili. Rychle ztratili ostych a večer při společné večeři již vznikaly první česko-německé páry či skupiny, které spolu živě diskutovaly. Musím podotknout, že konverzačním jazykem je mezi českými a německými žáky angličtina, která odbourává jisté bariéry, jelikož není ani pro jednu stranu jazykem mateřským.

Od úterý žáci intenzivně pracovali ve workshopech, absolvovali několik přednášek, besed a exkurzí. V úterý dopoledne nás Sarah Grandke z Ludwig-Maximilians-Universität München seznámila v němčině s dějinami Romů a Sinti ve střední Evropě, odpoledne jsme si v malých česko-německých skupinkách prohlédli Ostrov.

Ve středu dopoledne nám přednášel v angličtině Yasar Abu Gosh, palestinský antropolog z Univerzity Karlovy v Praze, o osídlování českého pohraničí Romy po druhé světové válce. Po obědě jsme se vypravili do Jáchymova, kde nám pan Oldřich Ježek, dlouholetý učitel a ředitel jáchymovské školy a kronikář města Jáchymova, vyprávěl o svém životě v poválečném Jáchymově. Při následné diskusi padaly různé dotazy na kulturní život, komunistické pracovní tábory, problémy s osídlováním a v neposlední řadě i na první romské rodiny ve městě koncem padesátých let.

Ředitelka Antikomplexu Terezie Vávrová a palestinský antropolog Yasar Abu Gosh

Poté jsme absolvovali City Rallye Jáchymovem, kdy jsem našim a německým hostům ukázal krásy, ale i skvrny na krásě tohoto historicky významného města. Žáci si mohli udělat obrázek o významu Jáchymova, ale i o problémech, jež vznikly při osídlování pohraničí a při privatizaci nemovitostí počátkem devadesátých let.

Ve čtvrtek 6. listopadu jsme navštívili koncentrační tábor Flossenbürg.

ná, naopak pro žáky německé je toto téma téměř neznámé. Beseda trvala celé dopoledne a u zúčastněných vyvolala obrovský zájem a byla odměněna dlouhým potleskem.

Na závěr došlo k hodnocení a plánování dalších akcí. V prosinci a v únoru budou dva kontrolní dny, kdy se dozvíme, jak jsou žáci daleko ve zpracování témat jednotlivých panelů výstavy. Téma si volili sami – například romský

V údolí smrti, kde se v koncentračním táboře Flossenbürg páčila mrtvá těla vězňů

Zde si studenti mohli prohlédnout kamenolom, kde museli vězni vykonávat těžkou práci, která je mnohdy stála i život. Dvouhodinová prohlídka tohoto místa v nás zanechala velmi silný dojem. Památník, jenž zde postupně vzniká teprve od roku 2004, je mementem pro další generace, aby se již nic podobného nemohlo opakovat. Žáci v expozicích našli mnohé podněty pro připravovanou výstavu.

Poslední den setkání, v pátek 7. listopadu, nás navštívil romský aktivista Emil Voráč z chodovského sdružení Khamoro. Pro české žáky je romská tematika velmi aktuální a diskutova-

koncentrační tábor Lety u Písku, romský holocaust, romské tradice, romská tematika v médiích aj. Koncem dubna 2015 odjedou ostrovští gymnazisté na týden do Schwabmünchen. Zde na místním gymnáziu proběhne druhé setkání. Práce a výstupy žáků budou doladěny a směřovány ke zdárnému konci tak, abychom si v září na vernisáži výstavy mohli říci: „Něco nového jsme se naučili, něco objevili, ztratili mnohé předsudky, ale hlavně zažili spoustu zábavy v mladém česko-německém kolektivu!“

text a foto: Petr Fiala,
Gymnázium Ostrov

Romský aktivista a ředitel chodovského sdružení Khamoro Emil Voráč s německým kolegou Johannem Pirklem z Leonard-Wagner-Gymnasiums Schwabmünchen

Kvalitu středních a vysokých škol hodnotilo sto významných firem

V prostorách strojírenské firmy Doosan Škoda Power v Plzni byly 4. listopadu vyhlášeny výsledky prvního ročníku soutěže „Doporučeno zaměstnavateli“. Jejím smyslem je vyhledat střední školy a fakulty vysokých škol, které nejlépe připravují své studenty na zaměstnání. Ocenění, udělované zástupci předních zaměstnavatelů z celé České republiky, je tak užitečnou zpětnou vazbou nejen pro školy samotné, ale zejména cenným vodítkem pro uchazeče o studium, případně pro

rodiče zamýšlející se nad budoucí kariérou svých dětí.

Střední školy jsou oceňovány na úrovni krajů, fakulty vysokých škol celorepublikově. Firmy nejsou při hlasování vázány jen na vlastní kraj, ale mohou své hlasy v obou kategoriích libovolně kombinovat. Lze tak hlasovat jak pro tři školy ze stejného kraje, tak vybrat na každé z pořadí zástupce kraje odlišného. Organizátorem a vyhlášovatelem soutěže je Klub zaměstnavatelů ve spolupráci s webem KamPoMaturite.cz.

V tajném hlasování zhruba stovky oslovených firem ze 14 krajů České republiky získala nejvíce bodů, a tudíž první místo v Karlovarském kraji Střední odborná škola logistická a SOU Dalovice. Druhou pozici v Karlovarském kraji zaujala Střední odborná škola a střední odborné učiliště Nejdek. Třetí místo obsadila Integrovaná střední škola technická a ekonomická Sokolov.

Ředitel SOŠ a SOU Nejdek Josef Dvořáček s oceněním

Užitečné adresy pro studenty a rodiče

<http://www.autanasbavi.cz/> – informace o doporučeném vzdělání pro kariéru v automobilovém průmyslu <http://www.nuv.cz/pospolu> – podpora spolupráce škol a firem

<http://www.kampomaturite.cz/> – vše pro přípravu na středoškolské i vysokoškolské studium na jednom místě

<http://www.fpvs.cz/> – Fórum průmyslu a vysokých škol

text: Vladimíra Štrynclová, Josef Dvořáček

foto: SOŠ a SOU Nejdek

Zelňáky

Zelňáky jsou recept mojí babičky. Nejsou asi příliš zdravé, zato jsou moc dobré. Peču je jen několikrát za rok, ovšem těsto pak zadělávám v laboru. Naše děti i kamarádi se před Vánoce vždy ptají, zda na Silvestra „budou zelňáky“. V období, kdy se v domácnostech peče především sladké vánoční cukroví, jsou slané a křupavé zelňáky vítanou změnou. Chutnají k vínu i k pivu.

Základní hmota

- 1 hmotnostní díl hladké mouky
- 1 hmotnostní díl škvarků se sádlem (škvarky malé, do 0,5 cm, jen mezery vyplněné sádlem)
- 1,5 hmotnostního dílu kyselého zelí (vymačkaného, bez nálevu), sůl (přiměřeně)

Postup

Ze zelí se vymačká voda a nakrájí se asi na 2 cm dlouhé kousky (nemusí se pečlivě, jen aby se přerušila dlouhá „vlákna“). Následně se vše zpracuje v těsto. Těsto neteče, ale vytvoří spojitou „hroudu“ a téměř nelepí.

Po uhnětení je třeba těsto odložit do chladna, aby sádlo trošku vychladlo a těsto se lépe válelo. Následně vyválíme na pomoučené pracovní ploše placky zhruba 0,5 cm silné (jak dovolí velikost škvarků), nakrájíme je na kousky asi 5x5 cm velké a dáme na plech péct. Plech se nemusí mastit, nejlepší je použít pečicí papír.

Peče se zvolna při teplotě přibližně 180 °C, každý plech klidně i 50 minut. Před vytažením z trouby musí být zelňáky růžové a na omak na povrchu tvrdé.

text a foto: Jana Fulková, Horní Blatná

Zelňáky připravené k jídlu

Zázračný kořen, který má schopnost „srústat“

K významným léčivým rostlinám patří už od středověku kostival. Uvádí jej například již ve 12. století sv. Hildegarda pod názvem Consolida. Už svým vzhledem je to mimořádná rostlina. Její statná symetrická stavba, velké výrazné listy a často fialové střípy květů zkrášlí každé místo, na němž vyrostou. U nás je častý na mokřích loukách a vlhkých místech polí, mezí, příkopů, úhorů, u potoků, rybníků a na okrajích lesů a cest. Najdeme ho ale také u plotů a na náspech a rumišťích.

český název: KOSTIVAL LÉKAŘSKÝ

latinský název: Symphytum officinale

čeleď: brutnákovité – Boraginaceae

lidové názvy: celníkový kořen, černé koření, černý kořen, chropáč, kobyli mláto, kobyli mléko, kostihoj, kozívalový kořen, liberzonský kořen, medunice, mudronica, oslí ucho, sladký lupen, svalník větší, trudovalník, valikost, volský jazyk, rachtka

Tato bylinka dorůstá výšky 60 až 100 cm. Na prst silná, obrvená, drsná lodyha vyrůstá z listové růžice, jejíž kopinaté, světle zelené listy,

jež bývají až 30 cm dlouhé, jsou rovněž obrvené, drsné a na konci pak zašpičatělé. Víceletý kořen, který je zvenčí tmavohnědý až čer-

ný, uvnitř bílý až nažloutlý, sahá i 30 cm hluboko do země. Někdy bývá až na dva palce tlustý, je velmi sliznatý a na omak mastný a mazlavý. Je velice křehký a dá se neobyčejně snadno lámat. Zvonkovité květy, jež se lehce sklánějí k zemi, hýří barvami. Mohou být růžové, světle modré, tmavě fialové, ale i žlutavé až bílé.

Ačkoli se kostivalu říká lidově též černý kořen, nesmíme ho zaměňovat se španělským černým kořenem (hadí mord španělský), který u nás pěstují někteří zahrádkáři a který je určen ke kuchyňskému použití.

Jak už název napovídá, kostival je nejlepší za všech rostlin k léčbě onemocnění kostí, přičemž prvořadě použití je zevní. Je vynikající při zlomeninách a vyvrtnutí, zánětech kostí, vaziva a žil, krevních podlitinách a sraženinách, natrženém svalů, zkrátka při všech bolestech kostí, svalů, kloubů a jejich pouzder. Obsahuje látku allantoin, jež podporuje dělení a růst buněk, a tím vyvolává scelování kostí a tvorbu mazu při vysychání kloubů. Na všechny tyto těžkosti je nejlepší kostivalová mast a obklad.

Kostivalové listy se používají nejen jako obklady, ale také jako přísada do celkových koupelí, při revmatických bolestech, dně, bolestech kostí, poruchách prokrvení a poškození plotének.

Vnitřně má kostival odlišné uplatnění. Čaj z kořene v běžném

dávkování, samotný nebo nejlépe ve vhodné směsi, je výborný na vředy v žaludku a dvanácterníku (zároveň s měsíčkem). Svým slizem obaluje povrch vředu, a tím ho chrání před podrážděním a urychluje jeho hojení. Používá se též do některých čajů na průdušky a proti kašli. Silný odvar z kořene poslouží jako kloktadlo při zánětech ústní dutiny a krku, které se osvědčilo i u dětí.

Kvůli obsahu některých jedovatých látek, jež způsobují ochromení nervové soustavy, ho vnitřně nepoužíváme dlouhodobě (ne víc než dva týdny, dávkování raději snížíme po 3 až 4 dnech a dáme přednost jeho užívání v čajových směsích), jak nám napovídá Maria Treben.

Jedním z dalších tajemství léčebných účinků kostivalu je jeho vysoký obsah proteinů. Obsahem těchto cenných látek předčí i sýr a dosahuje skoro takových hodnot jako sója.

A ještě jednou si připomeňme velmi důležitou zásadu při užívání léčivých rostlin, kterou jsem zmínila již minule. Je třeba dodržovat doporučené dávkování, u nebezpečných rostlin brát raději méně, neexperimentovat, mít určenou přesnou diagnózu a podle možnosti spolupracovat s lékařem.

Kateřina Bílková
foto: Wikipedia Commons

Odhalení patrona tratě Karlovy Vary – Johanngeorgenstadt

V úterý 25. listopadu se sešli na nádraží v Nových Hamrech současní i bývalí zaměstnanci Českých drah společně se svými německými kolegy od Erzgebirgsbahn, aby odhalili dobrého ducha a patrona tratě Karlovy Vary – Johanngeorgenstadt, zvaného Gutštok.

Celou tuto akci uspořádali karlovarští strojívníci, kteří již mnoho roků organizují společné turistické akce a říkají si „CK Šnek“ (Cestovní kancelář Šnek). Veškeré akce plánuje a organizuje dnes již emeritní strojívník Jan Kemr, jeho pravou rukou je strojívník František Konopa a dalším pomocníkem emeritní strojívník Ludvík Erdmann.

V 11 hodin se skupina téměř sedmdesáti lidí, v čele s nejdeckým děkanem římskokatolické farnosti

mu místu vedle železniční tratě směrem na Tisovou, kde se tento slavnostní akt konal.

Janem Pražanem a evangelickým farářem Bobem Helekia Ogolou, vydala k asi 500 metrů vzdálené-

Slavnostní řeč před odhalením Gutštoka pronesl František Konopa a oba duchovní. Německým

kolegům tlumočil Jan Kemr. Vystoupil i krojovaný pěvecký soubor karlovarských železničářek pod vedením výpravčího Zdeněka Masopusta, který si pro tuto příležitost upravil texty několika lidových písní.

Několik německých písní zazpívala i výpravčí z Johanngeorgenstadtu Roswitha Mayer. Postavu Gutštoka vytvořil na místě z polomového smrku lidový řezbář z Nových Hamrů Zdeněk Roffeis.

Po slavnostním odhalení patrona tratě se všichni vydali přes Tisovou a Křížový vrch do Nejdku, kde v hotelu Anna akci důstojně ukončili.

text a foto: Ludvík Erdmann

Gutštokerova legenda

Léta Páně 1524 nemohl chudý horník Hans Müller najít žádné nerostné bohatství. Rodina již začala trpět hladem, když náhle jedné květnové neděle Hans zakopl o kořen pařezu, tehdy zvaného štok. Před sebou uviděl stříbrný záblesk. Byl to počátek bohaté stříbrné žíly. Pln nadšení a radosti zvolal Gutštoker! Pařež ožil a od té doby se s ním v těchto místech setkáváme dodnes.

Toto setkání nebylo zdaleka poslední, jak jsme se dočetli z nalezených listin kronikáře Engeschala ze saského Johanngeorgenstadtu.

Již roku 1536 při cestě bývalé jeptišky Kathariny von Bora, manželky Martina Luthera, v blízkosti obce Nové Hamry došlo

ke splašení koní u jejího povozu. Těsně před zřícením do strže se koně zastavili jakoby zkameněli, před nimi stál Gutštoker. Na počest této události vytvořil Martin Luther dodnes fascinující dílo nazvané Řeč o dobrých skutcích.

Roku 1620 po bitvě na Bílé hoře se v domě Hanse Müllera ukrýval celou zimu hrabě Bohuchval Berka z Dubé, nejvyšší purkrabí Českého království, který byl v nepřítomnosti roku 1621 odsouzen ke ztrátě majetku i hrdla. Nikdo jej nemohl vypátrat. Gutštoker otočil všechny přístupové cesty do Nových Hamrů jiným směrem, a tak šlechtice ochránil před jistou smrtí.

Roku 1781 při inspekční cestě syna Marie Terezie Josefa II. došlo k přepadení panovníka hordou vyvrhelů z nedaleké nejdecké věže. Než mohlo dojít k ublížení vládci, nechal Gutštoker hordu zlosynů zkamenět. Tito stojí dodnes v Nových Hamrech v podobě skály u dnešního železničního mostu.

Roku 1813 po napoleonské bitvě u Lipska jely markytánské povozy do Vlčích jam u Horní Blatné pro led. Zabloudily a bezradně skončily v Nových Hamrech. Gutštoker se jich ujal a nechal je převézt vlakem do Horní Blatné tehdy ještě utajovanou jedlovou dráhou, která předběhla tu naši železnicí o celých 86 let. Stavitelé té současné tak vycházeli z plánů objevených v c. k. dopravním archivu ve Vídni a geniální trasu zachovali.

Na podzim roku 1928 cestoval T. G. Masaryk vlakem z Prahy do Potůčků na zotavenou do svého oblíbeného hostince Dreckschänke. V ten den došlo k propadu staré štoly pod železniční trati v km 26,8 (bývalá štola Hanse Müllera), Gutštoker vlak zastavil, čímž zachránil našeho prvního prezidenta.

To byl pouze krátký historický průřez. Gutštoker je zmiňován i při jiných setkáních, například s Komenským, Valdštejnem, Napoleonem, Goethem, Járů Cimrmanem a dalšími.

Každý správný strojvedoucí, vlakvedoucí i traťový dělník se s ním již několikrát setkal. Vždy každému rád pomohl v nouzi, proto je tento duch považován za ochránce naší milované tratě.

Jan Kemr a František Konopa

Občerstvení u Červené jámy se proměnilo

Občerstvení u Červené jámy na Krušnohorské lyžařské magistrále mezi Hřebečnou a Bludnou změnilo během posledních měsíců zásadně svou podobu. Na místě bývalé hospody vznikl nový, velmi originální přístřešek. Kulatiny spojené pouze hlinou, střecha z větví pokrytá zeminou, uvnitř krbová kamna, útulné posezení a dobré jídlo, pití. Útočiště tady, přímo v srdci zimní krušnohorské krajiny, najdou všichni vyhladovělí, mokří, unavení sportovci a turisté.

**Blanka Mozdíková
foto: Lenka Löfflerová**

après restaurant

JÍDLO NOVĚ JE LÁSKA OTEVŘENO

Háj u Loučné pod Klínovcem 219
431 91 Vejprty
Česká republika

Tel.: +420 737 88 55 88
E-mail: info@apres.cz
URL: www.apres.cz

Ne-Čt / So-Do: 8:00-23:00
Pá-So / Fr-Sa: 8:00-24:00

Après restaurant
Stylová restaurace v blízkosti skia-
reálu Klínovec. Navštivte nás a váš
zážitek z Krušných hor bude ještě
silnější.

www.krusnohorskaapatyka.cz

VÁNOČNÍ DÁREK Z KRUŠNÝCH HOR

www.katcinybylinky.cz

SKIAREÁL

Plešivec

Otevřeno od prosince 2013
www.skiarealplesivec.cz

12 km sjezdovek, 3 lanové dráhy, 5 vleků, dětský park, 100% zasněžováno,
lyžařská škola, půjčovna, restaurace, apres-ski bar, ski bus...

12 km pistes, 3 ropeways, 5 lifts, children park, 100% artificial snow, ski rent,
ski school, restaurants, apres-ski bar, ski bus, etc.

12 км трасс, 3 подъемника, 5 подъемников, детский парк,
100% оснежение, горнолыжная школа, прокат лыж, рестораны,
апре-ски бар, лыжный автобус и т. д.

AQUACENTRUM AGRICOLA

JÁCHYMOV

SPORT & RELAX & WELLNESS

Moderní centrum vodních radovánek v srdci Krušných hor
Vás zve k návštěvě.

- krytý bazén 25 m - dětský bazének s vodopádem - Kneippův chodník - tobogán - finská sauna, infrasauna - a parní box - whirlpool	- letní terasa s lehátky - wellness procedury - suché uhlíčné - a radonové koupele - relaxační masáže - parafínové zábaly - rybičky Garra Rufa	- skupinové lekce - Aquafitness /na objednávku/ - solná jeskyně - kryokabina - fitness a solárium - kadeřnictví - kavárna
---	--	--

LÁZEŇSKÉ CENTRUM AGRICOLA
T. G. Masaryka 415, 362 51 Jáchymov
tel.: +420 353 836 000
e-mail: agricola@laznejachymov.cz
www.aquajachymov.cz www.laznejachymov.cz

 LÉČEBNÉ LÁZNE
JÁCHYMOV

Truhlářství Dorazín Abertamy
Vám nabízí
srubový nábytek a dřevostavby z kulatiny

Přijďte se k nám podívat, některé kusy máme skladem
www.truhlarstvi-dorazin.cz

Kontakt:
Sokolská 406, 362 35 Abertamy
Tel.: +420 725 891 545
email: dorazin.truhlarstvi@seznam.cz

HORSKÝ STATEK ABERTAMY s.r.o.

vás zve k nákupu vlastních farmářských
produktů a výrobků do prodejny
v Abertamech, Perninská 186

Nabízíme
sýry z ovčího, koziho a kravského mléka,
mezi nimiž jsou výrobky oceněné jako
regionální potravina a biopotravina roku,
lahvové vysokotučné kravské mléko, máslo
a také čerstvé hovězí
a jehněčí maso
z vlastního
chovu.

Otevírací doba: Pátek 8-12 a 13-17; Sobota 8-12
Tel.: 602 455 329 / e-mail: vlasta.jerabkova@farmazvirat.cz
www.ryzovna.cz

LESY JÁCHYMOV PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

SPRÁVA LESŮ MĚSTA JÁCHYMOVA

MYSLIVOST

❖ poplatkový lov jelení zvěře

NÁKUP A PRODEJ DŘEVA

PILAŘSKÁ VÝROBA

- ❖ certifikované stavební řezivo
- ❖ paletové přílezy
- ❖ řezání střešních krovů na zakázku
do délky 10,5 m
- ❖ pořez na zakázku

MĚSTSKÉ LESY, Mathesiova 209, 362 51 JÁCHYMOV
tel.: **353 811 211**, fax: **353 811 221**

STŘEDISKO PILAŘSKÉHO PROVOZU
Dvořákova 999, tel.: **731 111 784**

OČNÍ OPTIKA POTUČKY

RYCHLE - LEVNĚ - KVALITNĚ

Pondělí až Neděle 10:00 - 17:00

STŘEDA ZAVŘENO

adresa: Potučky 171 / tel.: +420 351 120 294

ENGADIN
Wellness

**Nejnovější wellness
v Krušných horách**

V prosinci otevíráme

+420 774 701 505
+420 603 503 979
info@apartmanyengadin.cz
www.apartmanyengadin.cz

Mauritius

CAFÉ & BAR

ABERTAMY
směr HŘEBEČNÁ
richtung

www.cafe-mauritius.cz

+420 606 103 703

HLEDÁTE?

VIDÍTE

Firma
FIDRMUC & MODES GbR

www.pendler.cz

POMOC ČESKÝM ZAMĚSTNANCŮM V NĚMECKU
při neznalosti zákona a jazyka

- Daňové poradenství
- Dávky sociálního zabezpečení
- Zdravotní pojištění
- Rodinné dávky
- Přídatky na dítě

Marcela Fidrmucová
+4915775142517
Barbora Modesová
+420607165665
info@pendler.cz

OČNÍ LASEROVÉ CENTRUM
NEMOS MPC

Areál Nemocnice Ostrov
U Nemocnice 1161, 36301 Ostrov
www.ocnimpc.cz
www.facebook.com/ocnimpc

Oční laserové centrum **NEMOS MPC**
je akreditovaným pracovištěm
s nejmodernějšími certifikovanými
technologiemi v České republice.

REALIZOVANÉ ZÁKROKY:

- Odstranění dioptrií laserem
- Operace šedého zákalu
femtosekundovým laserem
- Operace zeleného zákalu
- Implantace nitroočních čoček
- Léčba sítnice
- Operace rohovky
- Estetické oční zákroky

Výstava „ABERTAMSKÉ RUKAVIČKÁŘSTVÍ“

V níže uvedených termínech vždy od 13:00–17:00 hod. v přízemí
budovy Městského úřadu Abertamy

ŘÍJEN

sobota **25.10.2014** – včetně ukáz-
ky řemesla

LISTOPAD

sobota **08.11.2014**

sobota **22.11.2014** – včetně ukáz-
ky řemesla

PROSINEC

sobota **06.12.2014**

neděle **28.12.2014** – včetně ukázky
řemesla

Návštěvy skupin možné po předchozí dohodě i mimo otevírací dobu

Kontakt: Rudolf Löffler, 728 550 146, rudalo@seznam.cz

Darujte pololetní předplatné
MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ HORY - ZÁPAD

Za 300 Kč každý měsíc

LEDEN až ČERVEN

barevné svědectví z Krušných hor a okolí

poštou na doručovací adresu v ČR

Objednávky pro Vaše blízké zašlete:

herzgebirgeluft@seznam.cz

KRUŠNOHORSKÝ LUFT o.p.s.

Komenského 299, 362 37 Horní Blatná

Takto vypadala účetní uzávěrka před 6000 lety.
To by dnes asi neprošlo.

Účetní a daňová kancelář Věry Malimánkové
Vám zpracuje účetnictví, daně a mzdy tak,
aby to prošlo!

Věra Malimánková
II. odboje 194, Horní Blatná
353 541 771; 728 479 709; vm@fias.cz

TRUHLÁRNA KAŠPAR.CZ – NEJSME PLÁTCI DPH
VYRÁBÍ: OKNA, DVEŘE, ZÁRUBNĚ, SCHODY, NÁBYTEK AJ.
MOŽNOST POŘEZU VLASTNÍ KULATINY
MEINLOVA 188, PERNINK, T-353 892 383 • M-723 331 711